

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 < 05 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 13.

Az osztrák-magyar titkos megállapodás.

Budapesti tudósítónk szenzációs sürgönnyel küldött az osztrák-magyar ideiglenes kiegyezésről és a válságos helyzetről, mely hónapok óta izgalomban tartja a két birodalom népeit. Az osztrák bonyodalmak nemcsak a kormányt juttatták válságos helyzetbe, nem csak az osztrák parlamentarizmust s alkotmányt fenyegetik a végveszedelemmel, hanem a kiegyezés révén minket is közelről érkelnek. A provizorium nálunk már megvan szabva, Ausztriában még mindig kétséges a sorsa. Még kétségebb mi lesz ha nem tudják keresztül vinni az osztrák parlamentben. Bánffy és Bilinszky előadták a két kormány megállapodásait, — de nem egyformán. Mindkettő a felség elé lesz idézve; de a két birodalom népe nem lesz felvilágosítva, melyik hát az igazi?

Most a *«Berliner Tageblatt»* közli a két kormány titkos megállapodásait. E pillanatban nem vagyunk abban a helyzetben, hogy annak hiteles voltáról meggyőződhesünk. Azért egyszerűen csak arra szorítokozunk, hogy adjuk a berlini lap szenzációs leleplezéseit — budapesti tudósítónk nyomán — a következőkben:

*

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.)
 A *«Berliner Tageblatt»* az osztrák-

magyar titkos megállapodásról vezérczik-kézlik és következőleg ír:

Reggeli kiadásunkban jelentést tettünk már arról a megállapodásról, a mely kivételre kerülne az esetben, ha a kiegyezési tárgyalások Ausztriában alkotmányos úton létre nem jönnének. *Ennélfogva az eddig is, a két kormány által már előzőleg megkötött provizorium hatályát vesztené* és Magyarország hivatkozással *önkormányzati jogaira*, a közös ügyekhez szükségeltető eljárási módozatokat egy *külön törvényjavaslatban* megállapítaná. Ausztriának is azonban szabadon állna hasonló intézkedéseket életbe léptetni és akkor, *de csakisakkor*, Magyarország a kényszer helyzet következtében *megengedhetőnek tartja*, hogy az ilyenmü törvényjavaslat a *famózus 14. §.* által életbe léptessék.

Ezen megállapodás, úgy látszik, nem egy félhivatalos sugalmazott közleménye a melynek több oldalról feltüntetni akartak, hanem a dolgok természetes folyamánya.

Magyarország határozottan és jogosan azon állásponthoz ragaszkodik, hogy az eddig tervezett provizorium Ausztriával csak akkor válhatik törvénynyé, ha az Ausztriában is az alkotmányos törvényhozás beleegyezésével léphetne életbe.

(A *quotáról* a titkos megállapodás nem szól, ebben valószínűleg ő felsége fog dönteni? Szerk.)

A *vám- és kereskedelmi szerződés* valamint a *bankügyben* Magyarországnak már amúgy is önálló törvényei vannak (?) és így a megállapodás erről nem szól.

Az eddig tervezett provizorium e szerint eltűnne a láthatárról és helyébe lépne egy oly provizorium, mely csak a formában, de a lényegében el nem térne az eddigitől.

Bilinszky az osztrák pénzügyminiszter vasárnap a budget bizottságban rejtett gondolatainak oly szerencsétlen formáját választotta, hogy az nem csak Ausztriában, de Magyarországon is kínos kellemetlen helyzetet teremtett. Sietett is kedden nyilatkozatának súlyát egy másik nyilatkozattal palástolni, de hiába, a felmerült kételyeket már nem tudta eloszlatni.

Még az is kérdés, hogy a titkos *megállapodás keresztül vihető lesz-e?* Sok függ az osztrák kormány magatartásától; még egy-két Bilinszky-féle nyilatkozat és Magyarországon a jóindulatot az indokolt ellenszenv fogja felváltani.

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

Kire nem számítottak.

Írta: Kincses István.

Ha az Uristen igazán koldusnak akar valakit teremteni, akkor nevet sem ad neki.

Ott találtuk az árok parton. Beszélni nem tudott, de, hogy valaki egyet csettentett a nyelvével azt mondta: Jancsi, azt mintha elérlette volna. Bogár szeme megcsillant. a képe kigömbölyödött s a száját boldog mosolygásra húzta; akárcsak bizony szegény ördögnek jussa volna még ezen a vilagon a nevetéshez.

És Jancsi nevetett, nevetett többször is még az életben; pedig annyi oka lett volna sírni! Ami szerencsétlenség a faluban csak történt, az mind Jancsin esett meg, bizonyosan azért, mert az árva baját kevesebben érzik, senki se siratja.

Egyik nap lefordult a lóról s az esés mintha a nyakát kicsit odább ültette volna. Soká feküdt bele, hanem az a nyak csak nem találta meg azt a gödröt többet, mit az Uristen születése alkalmával megásott neki. Azután csaknem beleveszett a folyóba mikor a kis Annát csaknem belevesztette a folyóba mikor a kis Annát mentette ki belőle ruhájánál fogva lehajló fa-

ágra erősítette gazdájának kis leányát, őt meg odább sodorta az örvény. Bizony, Isten csudája, hogy a kaszások ki tudták menteni. Azután a mi nyavaja csak létezik, az mind belebotlott Jancsiba. Még a komisz fekete himlő is rajta próbálta ki az erejét. Birni hiszen nem birt vele, de olyan ragyásra verte szegény fiu ábrázatát, hogy kölest lehetett volna bele vetni.

Más ember régen megbánta volna Jancsi helyében, hogy született, de szegény megadás-sal viselte sorsát. A legények nem barátkoztak vele, a lány messziről elkerülte és Jancsi csöppet sem törődött mindazzal. Jókedvvel dolgozott hogy a két keze munkájával fizesse meg gazdájának Rác Mihálynak a betevő falatot, mit nap-nap után juttatott neki.

Egyszer sirt mindössze életében.

Nagy legény volt ő akkor már, a bajsza is verte úgy a hogy a maga barna szállait. Bucsú állott a faluban, muzsika szólt a koresma udvarán Jancsi kísértetbe jött, először ésjött kísértetbe az életben.

Tánczolni szeretett volna.

Eppen akkor tette le valaki Annát, ki életét ő neki köszönhetette. És Jancsi nem tudta mi történik vele. Szive összeszorult, homlokán lüktetni kezdtek az erek, oda furakodott a sok lány közé s hogy Anna mellé ért azt mondta:

— Anna nem járnál egyet velem?

— Teveled? — tört ki a csodálkozás a leányból — Jancsi, teveled?

Jancsi fordulni érezte a világot maga körül. Nem látta más azt a leányt: két szemét elborították a könnyek. Hogyan került haza, hogyan nem, dehogyan tudta volna ő azt megmondani, elég az hozzá, hogy egyszer csak ott-hon az istállójában találta magát. Fejét ráhajtott duzzadó jobbkarjára s a pokrócz alatta egészen átnedvesedett: fájó könnyei hullottak rája.

Először érezte az ő nyomorult voltát életében. Szive megtudott volna repedni. Az ég megkönyörült szegény legény bánatán s álmot küldött reá. Igazi vigasztaló álmot.

Azt álmodta, hogy ő nem az utolsó legény a faluban. Muzsikáltatta magát a faluban s mindenki csak őt bámulta. A többi legény kísértete, a lányok epedő pillantással húzódtak meg a muskátlival és rozmarigal rakott ablakok mögött, Rác Anna meg odafutott hozzá s könyörgő szóval rimázkodott:

— Bocsás meg Jancsi, meg tudnál-e nekem bocsátani?

És ő megbocsátott neki. Szive repesett az örömtől, hogy annak a leánynak meg tudott bocsátani.

THEA, RUM és THEA-SÜTEMÉNYEK;

továbbá mindennemű CSEMEGÉK

első kézből; nem bizományi raktár, nem lerakat;

a bizományos hasznát a n. é. közönségnek ajánlja fel

KÁDÁR JÁNOS,

FÜSZER-, BOR- és CSEMEGE-KERESKEDÉSE
 NAGYVÁRAON.

A kath. autonomia.

Rudapest, november 13.

Délelőtt 11 órakor kezdődött ma a kath. autonomiai kongresszus. A főrendiház előcsarnokában már 1/11 órakor nagy sürgős-forgás volt. Választás előtt állottak és kétféle lista keveredett egymással heves küzdelembe. Az egyik az Apponyi-liszta, a másik a Zichy Nándor párti liszta. Mind a két listát erősen kinálják jobbra-balra.

A két liszta a következő:

I. Az Apponyi-párt listája. **Alelnök:** gr. Szapáry Gyula. **Egyházi jegyző:** dr. Párty Sándor. **Világi jegyzők:** dr. Günther Antal, dr. Ziskay Antal. A 27-es bizottság tagjai: **Egyháziak:** Hornig Károly, Ivánkovics János, Samassa József, Steiner Fülöp püspökök, dr. Karsch Lollion, Molnár János, Rajner Lajos, Répássy György, Vajda Ödön. **Világiak:** Apponyi Albert gr., Csekolics Endre gr., Esterházy Miklós Móríc gr., Györfly Gyula, Günther Antal, Hortoványi József, Hoványi Gyula, Károlyi Sándor gr., Marsovszky Endre, Mócsy Antal, Páczty Jenő, Rakovszky István, gr. Szapáry Gyula, Sággy Gyula, Timon Akos, Ugron Gábor, gr. Wenckheim Frigyes, gr. Zichy Nándor. **Pótlagok: Egyháziak:** dr. Bitá Dezső, dr. Várossy Gyula. **Világiak:** Ruffy Pál, Eredics Ferencz, Borsodi Géza, Petrovác József.

A Zichy-párt listája a következő:

Az auton. kongresszus 27-es bizottsága:

Egyháziak: dr. Csernoch János apát-kanonok, dr. Dudek János papnö. tanár, dr. báró Hornig Károly veszpr. püspök, Ivánkovics János rozsnói püspök, Molnár János p. praelátus, dr. Prohászka Ottokár papnö. tanár, dr. Rajner Lajos prépost-kanonok, dr. Steiner Fülöp sz.-fehérvári püspök, dr. Vajda Ödön zirczi apát.

Világiak: Apponyi Albert gróf, Csekolics Endre gróf, Eredics Ferencz kir. tanácsos, Esterházy Miklós Móríc gróf, dr. Günther Antal ügyvéd, dr. Hoványi Gyula ak. tanár, Kiss Bálint cs. és kir. kamarás, dr. Lubrich Agost egy. tanár, dr. Marsovszky Endre orsz. képviselő, Mladoniczky Nándor törvsz. bír., Mócsy Antal orsz. képviselő, Pecháta Antal ügyvéd, Rakovszky István cs. és kir. kamarás, Rainprecht Antal jószágkormányzó, dr. Sággy Gyula egy. tanár, dr. Simonyi-Semadam Sándor ügyvéd, Szapáry Gyula gróf, Zichy Nándor gróf.

Pótlagok: Egyháziak: dr. Bitá Dezső egy. tanár, dr. Répássy György kanonok. **Világiak:** dr. Bakonyi Elek ügyvéd, Borsodi Géza földbirtokos, dr. Kubina József orsz. képviselő, Petrovác József tan. igazgató.

A mai ülésen a primás legelőbb is az alelnökre és a jegyzőkre rendelte a választást. Ennek eredménye: hogy gr. Szapáry Gyula egyhangulag 140 szóval alelnökké választott. Jegyzők lettek: dr. Giesswein Sándor 82 szóval Párty 56 szavazata ellen, Günther Antal és Ziskay Antal, kik 137-137 szavazatot kaptak.

Szapáry Gyula gr. köszönetet mond az egyhangú választásért, (Éljenzés.) Hálával tartozunk a felségének, hogy a tanácskozást összehitta. (Élénk helyeslés.) Jó hazafinak és jó katolikusként lenni, összeegyeztető dolog. (Ugy van!) Visszapillantást vet a kath. autonomiai mozgalomra s oda konkludál, hogy együtt érzéssel működjenek, ne válassza szét őket se politikai se egyéb pártérdek. Kéri a kongresszus támogatását. (Zajos éljenzés.)

Ezután Giesswein János mondott köszönetet megválasztásáért, majd élénk mozgás közben fölállott a hprimás és első kötelességül indítványozza, hogy a pápához és a királyhoz hódoló táviratot küldjenek (A kongresszus tagjai felállanak) és bízzák meg őt, hogy a hódolatot az illető helyre juttassa. (Általános helyeslés.)

Gr. Apponyi Albert: Sokak kívánságára kifejezést akar adni ama tiszteletnek és hódolatnak, amelylyel a primás személye iránt viseltetnek. (Zajos helyeslés.) Az elnöki székéből a szeretet ragyog felénk, különösen ez az, mely sikeressé teheti azt, hogy a pártpolitikai tekintetek mellőzésével oldhatják meg az autonomia kérdést. Azt kívánja a hercegprimásnak, hogy érje meg e műnek, melynek kezdeményezése és ujjá ébresztése az ő nagy érdeme, — ne csak megvalósulását, hanem azt is, hogy az autonomiai központjának vezetője ő lehessen. (Zajos éljenzés.)

A hercegprimás e szép szavakra meghatva csak annyit felelt:

Én csak ebben a három pontban foglalhatom össze meggyőződésemet: *In principis unita, in dubiis libertas, in omnibus caritas.* Ezt kérem, hogy megvalósítsák. (Éljenzés.)

Ezután a hercegprimás elrendeli a 27-es bizottságra való szavazást.

A szavazás eredménye a következő:

Megválasztottak:

Egyháziak: Hornig Károly br. veszprémi püspök, Ivánkovics János, Steiner Fülöp püs-

pökök, Molnár János p. praelatus, Prohászka Ottokár dr. papnöveldei tanár, Rajner Lajos, Vajda Ödön zirczi apát, Samassa József egri érsek, Répássy György.

Világiak: Az Apponyi-párti listában felsorolt világiak (lásd fent).

Pótlagok: Egyháziak: Bitá Dezső dr. egyetemi tanár és Várossy Gyula dr.

Világiak: Bakonyi Elek dr. ügyvéd, Kubina József dr. országgyűlési képviselő, Borsodi Géza földbirtokos, Petrovác József tan. igazgató.

A magyarországi katolikus egyház autonómiáját szervező gyűlés megválasztott tagjai:

I. A négy érseki tartomány káptalanainak küldöttjei: 1. Az esztergomi érseki tartomány részéről: Dr. Rajner Lajos cz. prépost, eszt. kanonok. 2. Az egri érseki tartomány részéről: Szmrecsányi Lajos, egri kanonok. 3. A kalocsai-érseki tartomány részéről: Dr. Várossy Gyula, kalocsai kanonok.

II. A tanügygyel fogalkozó öt szerzetesrendnek küldöttjei: 1. A premontrei-rend mindkét tartománya részéről: Dr. Kuncz Adolf praelátus. 2. A cisztercita-rend részéről: Vajda Ödön, zirczi apát. 3. A szt.-Benedek-rend részéről: Dr. Bitá Dezső, apát, bpesti tud. egyet. tanár. 4. A kegyesrendiek részéről: Frank Ferencz. a kegyesr. tart. főnöke. 5. A minoriták részéről: Dr. Csak Alajos Cirjék, a minorita-rend tart. főnöke.

III. A világi papságnak és a külön nem képviselt szerzetesek küldöttjei: 1. Az esztergomi érseki megye részéről: Dr. Prohászka Ottokár, eszt. papnev. tanár, Molnár János, róm. praelátus, komáromi pleb. Dr. Csernoch János, cz. apát, esztergomi kanonok. 2. Az eperjesi gr. kath. egyházm. részéről: Répássy György kanonok. 3. A veszprémi püspöksége részéről: Peller Pál, murakereszturi apát-plebános. 4. A besztercebányai püspöksége részéről: Juriss Mihály, tb. kanonok, orsz. képviselő. 5. A nyitrai püspöksége részéről: Dr. Dudek János, theol. hittanár. 6. A pécsi püspöksége részéről: Pozsgay József, kanonok. 7. A szombathelyi püspöksége részéről: Dr. Stegmüller Károly, p. praelátus, apátkanonok. 8. A váci püspöksége részéről: Rózsashegyi Gyula, cz. kanonok. 9. A munkási gr. kath. egyházmegye részéről: 1. Dr. Mikita Sándor, kanonok. 2. Kaminszky Géza, képezdei igazgató. 10. A fehérvári püspöksége részéről: Krencz Ignác, fehérvári kanonok. 11. A győri püspöksége részéről: 1. Dr. Giesswein Sándor, győri kanonok. 2. Póda Endre, apátkanonok, Sopron város plebánosa. 12. A kalocsai érseksége részéről: 1. Dr. Stéecz György, t. kanonok, apatini plebános. 2. Mamuzsich Mátyás, cz. prépost, szabatkai plebános. 13. A nagyvárad. lat. szert. püsp. megye részéről: Dr. Karsch Lollion, derecskei plebános. 14. A csanádi püspöksége részéről: 1. Dr. Kun László, kanonok. 2. Dr. Kiss János, Szt.-

Milyen jóságos az Isten! kinek szívében nap-pal sebet ver, azt megvigasztalja éjszakának idején. Begyógyítja sebet s csak amolyan kellemes bizsergés mondja reggel, mintha nemrég még fájt volna valahol.

Jancsi is érezte azt a bizsergést. De könnyei már eszébe se jutottak neki. Önérzet tért szívébe, az ő álma bátorra, büszkévé tette. Megfogadta, hogy ő odább áll. Minek maradna ő ebben a rongyos faluban? Elmegy messze-messze, elszegődik a királyi kényerére; ott nem kérdezik azt, ki az apja, hol az anyja — a cizra ruha urrá teszi azt is, kinek nincsen telke a telekkönyvben.

És éppen jókor. A szomszép városban most áll a sorozás: tegnap értek oda a verbunkosok.

Jancsi hangot se szól senkinek, csak fölkerelkedik. Gyalog megy be a városba, hogy odaálljon a sorozó bizottság elébe, nézzék meg, ha vajjon nem bírja-e a puskát, bangamétot,

A véletlen úgy akarta, hogy az nap épp az ő faluja kerüljön sorra. Benn volt minden legény az alsó és a felső faluból. Községükben az alsó és a felső falu képezte a két partot, melyek örökké hadi lábón állottak egymással. Veszekedtek biróválasztáskor, nem tudtak meg egyezni semmiféle követen, korcsmában, s hol az egyik, hol a másik rakta ki ellenfelét minduntalan az udvarra. No és az öregektől eltanulták a legények is a folytonos czivakodást. Lám most is azon veszekednek, vajjon, hon-

nan kerülnek ki különb gyerekek, az alsó vagy felső faluból-e. Majd elváltak mindjárt, melyik ad több katonát.

Az alsó faluból bevállott hat, a felső már öt regrutát számlál, de hátra van még hat vizitálatlan nyalka fiu, annak bizonyosan fele bevállik.

Elsőnek lép fel Csupor Imre. Nem tart két percig s a derék gyereket huszárnak asszéntálták. A felső falu legénysége hangos örömradiással fogadja. No most már bizonyos, hogy leverik amazokat. Szegényeknek lógg is már az orruk, látják előre a csufságukat.

Kudora Marczit hívják.

Marci előlép, hatalmas szálás gyerek. No ha ez nem válik be, akkor kutyát ér a doktorok minden tudománya.

Pedig nem vállott. Ki hitte volna, hogy ludtalpa legyen a gazembernek!

Szücs Péternek szük a melle, Bódog Lacinak meg átkozott vastag a nyaka. Nem kellene a regimentnek. Még csak Héjjas Jós-kában volna valamelyes reménységük, mert Bogár Illés czingár testébe úgy sem fér egészséges lélek, nem hiába szabónak nevelte édes apja. Ennek, alig hogy rápillantottak, mindjárt kiadták a passzust.

Hanem hát Héjjas Jós-kával sokat vesződnek. Okvetlen megtartják — és ha megtartják akkor vivát! a felső falu hét emberrel áll az alsó hat katonája ellen. Szóval lefőzik őket, iszonyuan lefőzik.

Pedig az öröm még kicsit korai volt. Héjjas Jóska szomorodott ábrázattal lépett ki a sorozó teremből; azt mondták neki odabent, majd esztendőre léssen ő nekik alkalmas.

Az alsó falubelieknek se kellett több. Hangos hahotába tört ki az örömradialom. Gúnyolták a reményeiben csalódott ellenfelét, ittak az utolsó öt gyászvitéznek az egészségére s ordítottak, lármáztak, hogy a neszük csaknem fölverte az egész korcsmát. Ha valami közbé nem jön, utóvégre talán birokra is mennek.

S az a valami Jancsi megjelenése volt.

— Hát te mit vesztettél itt, Jancsi? — kérdezte egy alsó falusi legény.

— Föl akarok csapni katonának — volt a higgadt válasz.

— Ka . . . katonának, te? — tört ki jókedve öt tiz legény egyszerre — ki hitt téged ide? Kaptál meghívót?

— Nem kaptam. Az én nevem nem áll benn a matrikulában, hát hogy is kaptam volna. Jósántomból jöttem, megnézem talán kellek nekik.

Ennyit mondott mindössze s büszkén rontott be a terembe.

— No nézzétek azt a ferdenyaku bolondot, még az is segítségre megy a felső falunak! — rikácsolta kaptos hangon egyik az alsó faluból.

— Jancsival akarnak lefőzni minket, — kacagott egy másik.

István-Társulati igazgató. 15. Az erdélyi püspök-megye részéről: Fábian Sándor, nagyprépost. 16. Az egri érseki megye részéről: 1. Dr. Párvy Sándor, apát-kanonok. 2. Hován József, plebános Pászto. 17. A rozsnyói megye részéről: Kovács Nándor, apát-plebános. 18. A szepesi megye részéről: Dr. Vajdovszky János, cz. kanonok. 19. A szatmári püspökség részéről: Hehelein Károly, prépost-plebános. 20. A kassai püspökség részéről: Pletényi Endre, apát-plebános.

IV. A világi kath. kegyuraknak küldöttjei: 1. Wenckheim Frigyer gróf. 2. Eszterházy Pál herceg. 3. Pálffy Miklós herceg. 4. Id. Zichy Ferencz gróf.

V. Világi képviselők: I. Az esztergomi érseki főmegyében: 1. Az esztergomi v. k.: Frey Ferencz, orsz. képvis. 2. A budavári v. k.: Gróf Zichy Nándor v. b. t. t. 3. A pesti I. v. k.: Márkus József főpolgármester. 4. A pesti II. v. k.: Esterházy Miklós Mórész gróf es. és kir. kam. 5. A nógrádi v. k. Majláth Géza gróf es. és kir. kam. 6. A Honti v. k.: Zichy Jenő gróf v. b. t. t. 7. A barsi v. k.: Lakner László, földbirtokos. 8. A komáromi v. k.: Pechata Antal, ügyvéd. 9. A nyitrai I. v. k.: Marsovszky Endre dr. orsz. képviselő. 10. A nyitrai II. v. k.: Hortoványi József dr. ügyvéd. 11. A nyitrai III. v. k.: Ocskay Rezső dr., volt főispán. 12. A nyitrai IV. v. k.: Majláth György gróf. 13. A nyitrai V. v. k.: Chvaligobovszki Sándor. 14. A pozsonyi I. v. k.: Pálffy Miklós herceg. 15. A pozsonyi II. v. k.: Pálffy István gróf. 16. A pozsonyi III. v. k.: Saághy Gyula dr. orsz. képviselő.

II. Az eperjesi g. szert. püspöki megyében. 1. Eperjesi v. k.: Szmoligovics Szilárd, szt.-széki ügyész, Eperjes. 2. Kassai v. k.: Hódinka Mihály ügyvéd, urad. igazgató. 3. Homonnai v. k.: Ruby József nyug. főgymn. tanár.

III. A veszprémi püspöki megyében. 1. Veszprémi v. k.: Zichy Vladimír gróf. 2. Keszthelyi v. k.: Mócsy Antal, orsz. képviselő. 3. Kanizsai v. k.: Zichy Aladár gróf. 4. Kaposvári v. k.: Pallavicini Ede, v. b. t. t. 5. Pápai v. k.: Zichy Nándor gróf v. b. t. t. 6. Kéthelyi v. k.: Hunyady Imre gróf v. b. t. t. 7. Csurgói v. k.: Rainprecht Antal, püspöki jószágkormányzó.

IV. A besztercebányai v. k.: Rimely Antal, nyug. táblai bíró. 2. Privigyei v. k.: Révay Gyula báró, földbirtokos. 3. Ujbányai v. k.: Ruffy Pál, orsz. képviselő.

V. A nyitrai püspöki megyében. 1. Nyitrai v. k.: Gróf Zamoyszki Jenő. 2. Treneséni v. k.: Dr. Kubina József, orsz. képviselő. 3. Vágbesztercei v. k.: Micsura György, nagybirtokos ügyvéd. 4. Zsolnai v. k.: Schwertner Gyula, zsolnai ügyvéd. 5. Kiszeczaujhelyi v. k.: Dr. Simonyi Semadam Sándor, budapesti ügyvéd.

1. Pécsi v. k.: Erreth János ügyvéd, a pécsi ügyvédi kamara elnöke. 2. Szent-Lőrincz v. k.: Gróf Festetics Imre, nagybirtokos. 3. Mohácsi v. k.: Vörös Mihály, pécsi püsp. képezet tanár. 4. Ba-

— Hűsz litert fizetek, ha beválik! — fogadkozott egy harmadik.

Az ajtó nyílik s pillanatra halotti csend áll be.

— Katona vagyok! — hangzott Jancsi érzes szava.

— Eljen! — ordította husz harmincz torok egyszerre s a következő pillanatban már váluokra kapták a felső falubeli legények, váluokra azt kit eddig lenéztek, kivel jóformán szóba állani is resteltek.

Főlakasztgatták, fölplántlikázták a cigányt melléje állították s úgy kísérték haza. Jancsi volt a nap hőse.

Beteljesedett az álom, melyet az éjszaka látott. Az egész falu kifutott az ő ünnepelésének csudájára, a leányok az ablakon kacsintottak ki rája és . . . és, igen, Jancsi jól látta, Anna is onnan az ablakból nézte őt s mikor tekintetük találkozott, a leány lesütötte pilláit. Bizonyosan észbe jutott, hogy ő rosszul bánt vele tegnap, úgy bánt vele, a hogyan ő meg nem érdemelte.

Este, mikor Jancsi végre haza került, szólt is neki. Azt mondta:

— Jancsi, bocsáss meg nekem.

— És Jancsi boldog volt . . . Berukkolt katonának, sokat türt, még többet szenvedett, de áldotta azt a órát, melyben melyben a verbunkosok elé állott, hogy vegyék be katonának.

nyavári v. k.: Bittó István, nagybirtokos. 5. Bonyhádi v. k.: Gróf Apponyi Géza. 6. Tamási v. k.: Paál József, Esterházy urad. felügyelő. 7. Szegzárdi v. k.: Dr. Hardekker Béla.

VII. A szombathelyi püspöki megyében. 1. Szombathelyi v. k.: Eredics Ferencz, kir. tan. ügyvéd. 2. Rohonczy v. k.: Erdődy Gyula gróf. 3. Sasvári v. k.: Szegedy György, cs. és kir. kamarás. 4. Szt.-Gotthárdi v. k.: Batthyányi Iván gróf. 5. Zalaegerszegi v. k.: Zichy Ágoston gróf, v. b. t. t.

VIII. A váci püspöki megyében. 1. Váci v. k.: Andreánszky Gábor báró. 2. Soroksári v. k.: Lubrich Ágoston, egyet. tanár. 3. Kecskeméti v. k.: Gróf Szapáry István, v. b. t. t. 4. Szolnoki v. k.: Id. szolnoki Schefftsik István. 5. Fegyvári v. k.: Dr. Bakonyi Elek ügyvéd. 6. Hódmezővásárhelyi v. k.: Gróf Károlyi László, orsz. képviselő.

IX. A munkácsi püspöki megyében. 1. Szt.-Alja-Ujhelyi v. k.: Roskovics János, kir. járásbíró. 2. Ungvári v. k.: Szabó Jenő, ny. min. tanácsos, főrendiházi tag. 3. Munkácsi v. k.: Dr. Timon Ákos, min. tanácsos, egyetemi tanár. 4. Nagy-Szöllősi v. k.: Dr. Rabár Endre, kir. albiró. 5. Huszti v. k.: Dr. Demjánovics Emil, orvos. 6. Mármaros-Szigeti v. k.: Dr. Bukovszky Endre orvos. 7. Nagy-Kállói v. k.: Dr. Pásztélyi Jenő ügyvéd.

X. A győri püspöki megyében. 1. Kisbéri v. k.: Gróf Esterházy Ferencz. 2. Győri v. k.: zombori Lippay Géza, nagybirtokos, volt alispán. 3. Magyar-Óvári v. k.: Dr. Reiter János, országgyűlési képvis. 4. Soproni v. k.: Asbóth János orsz. képvis. 5. Csegregi v. k.: Gróf Cziráky Béla. 6. Kapuvári v. k.: Dr. Borsódy Géza nagybirtokos.

XI. A székesfehérvári püspöki megyében. 1. Fehérvári v. k.: Gróf Cziráky Antal, cs. és kir. kamarás. 2. Csákvári v. k.: Gróf Esterházy Miklós Mórész. 3. Budai v. k.: Meszlényi Benedek földbirtokos.

XII. A kalocsai érseki megyében. 1. Kalocsai v. k.: Petrovác József, nőkép. igazgató. 2. Bajai v. k.: borsódi és katymári Latinovics Géza földbirtokos. 3. Zombori v. k.: Dr. Günthner Antal ügyvéd. 4. Apatini v. k.: Fernbach József nagybirtokos. 5. Szabadkai v. k.: Bárány Rádl Béla, főrendiházi tag. 6. Bácsi v. k.: Mladoniczky Nándor. 7. Ó-Becsei v. k.: Tompa Antal ügyvéd. 8. Ujvidéki v. k.: Id. gróf Chotek Rezső.

XIII. Nagyváradi lat. szert. püspöki megyében. 1. Bihari v. k.: Dr. Hoványi Gyula, nagyváradi kir. kath. jogakadémiai ny. r. tanár. 2. Békési v. k.: Gróf Wenckheim Géza.

XIV. Csanádi püspöki megyében. 1. Szegedi I. v. k.: Osztróvszky József, ny. kuriai bíró. 2. Szegedi II. v. k.: Báró Gerliczy Ferencz nagybirtokos. 3. Aradi alsó v. k.: Gróf Zselénszky Róbert. 4. Aradhegyaljai v. k.: Wittmann János, orsz. képviselő. 5. Temesi alsó v. k.: Mály István törv. elnök. 6. Billéti v. k.: Báró Liphay Frigyes. 7. Verseczi v. k.: (Felebbezve.) 8. Oraviczei v. k.: Jakabffy Imre főispán. 9. Nagybecskerek v. k.: Gróf Csekonic Endre, v. b. t. t. 10. Nagyikindai v. k.: Rónay Jenő főispán.

XV. Erdélyi püspöki megyében. 1. Gyergyófelecsi v. k.: Dr. Gyórfy Gyula, orsz. képviselő. 2. Csikharomszéki v. k.: Gróf Kornis Viktor. 3. Udvarhelyi v. k.: Ugron Gábor földbirtokos. 4. Kolozsvári v. k.: Báró Jósika Sámuel, v. b. t. t. 5. K.-Fehérvári v. k.: Kiss Bálint, cs. és kir. kamarás. (Gyulafehérvári.)

XVI. Egri érseki megyében. 1. Miskolci v. k.: Brezovay László földbirtokos. 2. Egri v. k.: Gróf Apponyi Albert. 3. Kápolnai v. k.: Gróf Károlyi Sándor. 4. Török-Szt.-Miklósi v. k.: Gróf Szapáry Gyula. 5. Gyöngyösi v. k.: Horánszky Nándor. 6. Jászberényi v. k.: Gróf Apponyi Albert. 1. Nagy-Kálló v. k.: Gróf Dessewffy Aurél.

XVII. Rozsnyói püspöki megyében. 1. Rozsnyói v. k.: Molnár Lajos földbirtokos. 2. Losonezi v. k.: Gróf Wenckheim Ferencz. 3. Tornai v. k.: Fábian János, Abauj-Tornamegye alispánja.

XVIII. Szepesi püspöki megyében. 1. Lőcsei v. k.: Báró Máriássy János, altábornagy. 2. Podolin v. k.: Alapi Salamon Tivadar. 3. Rózsahegy v. k.: Rakovszky István, cs. és kir. kamarás. 4. Turdassini v. k.: Zmeskál Oszkár, orsz. képviselő.

XIX. Szatmári püspöki megyében. 1. Szatmár-mármaros v. k.: Báró Vécsey József. 2. Berogocsi v. k.: Kende Péter, cs. és kir. kamarás.

XX. Kassai püspöki megyében. 1. Kassai v. k.: Timkó József, városi tanácsos. 2. Ujhelyi v. k.: Gróf Majláth József, cs. és kir. kam. 3. Homonnai v. k.: Vezsmándy Ödön, földbirtokos. 4. Eperjesi

v. k.: Bujánovics Sándor földbirtokos. 5. Bártfai v. k.: Dr. ifj. Szinyei Mérse József, m. kir. miniszteri osztálytanácsos.

XXI. Pannonhalmi főapátságban. 1. Szent-Mártoni v. k.: Ziskay Antal, kir. tanácsos.

A sikkasztó rendőrtanácsos.

— Második nap. —

Nagyszámu hallgatóság jelenlétében folytatták ma Chudy Hugó volt rendőrtanácsos bünpörének a tárgyalását. A vádlott ma sem változtatta meg tegnapi álláspontját, s elnök kérdéseire, hogy a tanuk vallomására van-e valami megjegyzése, apethikusan felelgeti: *nincsen*. Azután visszamegy a börtönőr mellé, ráhajtja fejét az előtte álló asztalkára, s a földre szegi szemeit; csak néha vált egy pár szót az ügyvédjével.

A mai tárgyalás lefolyásáról következőket írja tudósítónk:

A bíróság kilencz óra után foglalta el helyét.

Czárán István elnök mindenekelőtt konstatalja, hogy a vádlott és beidézt tanuk megjelentek.

Azután kihallgatták Fried Henrik volt rendőrt, jelenleg a váci fegyház lakóját, a kinek 33 frt 10 krnyi bírságát Chudy Hugó hamis utalvánnyal fölvette.

— Kapott ön a rendőrségnél valaha 33 frt 10 krajczárt?

— Nem.

Ifj. Glasz József tanu kijelenti, hogy szakértő vizsgálat díja fejében 110 frtot sohasem vett fel s hogy a nyugtán az aláírása hamisítva van. Ugyanilyen értelemben vall *Glutfelder* Jakab szakértő is.

Elnök (a vádlotthoz): Kíván erre a két vallomásra valami megjegyzést tenni?

— Nem kívánok.

Klein György tizenkét évvel ezelőtt nagyobb összeg pénzt talált, a melyet gazdájának *Tchweiger* Henriknek tanácsára bevitt a rendőrséghez

— 1893-ban nem kapott ebből az ügyből kifolyólag pénzt a rendőrségtől?

— Nem kaptam.

— Kész erre letenni az esküt?

— Kész vagyok.

— Nézze meg ezt a nyugtát, az ön aláírása ez?

— Nem az enyém.

Következik ezután Chudy bünlajstromának tizenkettedik esete. Fodor István és Kovács József vállalkozók 500 frt biztosítékot tettek le a rendőrségi pénztárnál. Chudy hamisította az aláírásukat s az összeget fölvette.

Kovács József kőmives mester elmondja, hogy a rendőrségi palotán kőmives munkát végzett Fodor István társával együtt.

— Ön Fodorral együtt kőmives munkákat végzett a rendőrségi palotán?

— Igen.

— Tettek le valami óvadékot?

— Igen. Először 300 forintot, később 200 forintot.

— Kaptak erről nyugtát?

— A 300 frtra kaptunk.

— Hát a 200 forintra!

— Arra nem kaptunk.

— Miért fizettek önök utólagosan még két-száz forintot?

— Chudy tanácsos ur azt mondta, hogy az összeget ki kell igazítani 500 frtra.

— Hát miért nem kértek önök nyugtát a 200 forintra?

— Mert Chudy azt mondta, hogy csak menjünk haza, minden rendben van.

— Mikor elvégezték a munkát, kérték az 500 frt óvadékot?

— Kértük.

— Mit feleltek a pénztárnál?

— Hogy nekünk csak 300 frt jár, de azt is felvették már.

— Mutattak önöknek valami nyugtát?

— Igen, de az aláírásunk hamisítva volt.

— Mit tettek azután?

— Fölmentünk Chudy tanácsos urhoz.

— Mit mondott Chudy?

— Hogy jöjjünk el másnap, minden rendben lesz. El is mentünk és meg is kaptuk a pénzt.

— Ki fizette ki önöket?

— Chudy.

— Hol?

— A szobájában.

— Ki volt jelen a kifizetésnél?

— A társam.

— Mikor a pénztárnál föl akarták venni a pénzt, ki volt ott a pénztároson kívül?

— A társam mindig velem volt.

Fodor István a Kovácséval egyező vallomást tesz.

— Mit mondott Ghudy önöknek, a mikor nála voltak?

— Azt mondotta, hogy keveredés van az iratok között, de jöjjünk el másnap hozzá, minden rendben lesz.

Dubacsevics Lajos rendőrségi pénztárost kérdi az elnök:

— Kinek fizette ki ön ezt a 300 forint óvadékot?

— Chudy tanácsosnak, a ki a hivatalos órán tul jött le a pénztárhoz, s azt mondotta, hogy Fodor és Kovács megkérték, rendezné az ügyüket.

Müller Péter Pál fogalmazóhoz intéz még a bíróság néhány kérdést, mire

Eichardt Antal rendőrségi kiadót hallgatják ki.

— A 300 forintról szóló nyugta fogalmazványa keresztül ment az ön kezében?

— Nem.

— Ön a vizsgálóbíró előtt azt mondotta, hogy minden fogalmazványnak keresztül kell mennie az ön kezében.

— Igen. De ez nem ment keresztül.

— De hiszen el van könyvvelve!

— Valószínű, hogy valaki becsempészte a fiókomba.

Fölvessék az irásszakértők véleményét, a mely szerint a nyugtán levő aláírás Chudy kezeirása.

Elnök (a vádlotthoz): Kiván a Fodor-féle ügyre vonatkozólag valamit megjegyezni?

— Nem.

A bíróság ismerteti Chudynak a vizsgálat során az ügyre vonatkozólag tett vallomását, a mely minden visszaélést tagadásba vesz.

Karnell Ágoston volt, a ki az 500 frtról szóló nyugtát megolta.

— Az ön írása ez?

— Az enyém.

— Kinek az utasítása folytán írta le ezt?

— Chudy utasítása folytán.

Elnök: Konstatálom, tekintetes törvényszék, hogy ezt a végzést Chudy kiadványozta.

Következik a tizenharmadik eset. 1891-ben Chudy a főkapitánysági épület tatarozásáért ezer forintot utalványozott Hauszmann Sándor vállalkozónak, a ki a pénz átvételéről elismervényt adott. Ezt az elismervényt Chudy hamisította s ő vette föl az ezer frtot is.

— Vett fel ön 1891-ben a rendőrség pénztárából ezer forintot?

— Sohasem. Ilyen nagy összeget sohasem vettem föl a rendőrségtől.

— Az ön aláírása ez?

— Hasonlít az enyémhez, de nem az.

Herold Károly, könyvvezető Hauszmannál.

— Van arról tudomása, hogy a rendőrségtől 1000 forintot felvettek?

— Nincsen.

Eichardt Antal kiadó nem emlékszik, hogy ilyen kiadvány érkezett volna a rendőrségi kiadóhivatalba.

Ismét felolvassák az irásszakértők véleményét, a mely szerint Hauszmann aláírása rajzolva van.

Elnök: Chudy, lépjen elő. Van erre valami megjegyzése?

— Nincsen.

A bíróság felolvassa Chudynak a vizsgálat során tett tagadó vallomását.

Visontai védő: Az ügyfelem információja alapján ki kell jelentenem, hogy az iratok között egy kérvénynek kell lennie, a melyben Hauszmann 1000 forint kiutalványozását kéri.

Elnök: Itt az iratok között olyan kérvény nincsen.

Chudy: A vizsgálóbíró mutatta nekem azt a kérvényt.

Gogolák József gazdasági rendőrtanácsos azt vallja, hogy a miniszteriumhoz fölterjesztett iratokból rögtön feltűnt neki a rendtelenség.

A bíróság ezután az összes kihallgatott tanukat meghiteltette, a minek befejeztével az elnök a tárgyalást öt perczre felfüggeszti.

(Tárgyalás folyik.)

A csillagvárosi bölcsőde.

— A jótékony emberbarátok figyelmébe. —

Egy időben sem nyilatkozott meg oly nagy mértékben a jótékony, az emberbaráti szeretet, mint az utolsó pár évtizedben. Kórházak, árvaházak, népkonyhák, menedékházak hirdetik a humanizmus terjedését.

Nagyvárad e tekintetben a vidéki városok legelsői közé tartozik. A város maga, azonkívül testületek, magánosok számos jótékony intézményt tartanak fenn; évenként ezeket és ezeket áldoznak a jótékony oltárára s számtalan özvegy, árva, aggastyán nyomorát enyhítik s letörlik könnyeiket.

A kicsinyek gondozása s ez által a szegény szülők terhének könnyítésére alakult bölcsőde egyesület már hosszú idő óta áldásosan működik s nemesszívü emberbarátok bőkezűségéből mind szélesebb körben hinti szét jótékony segítségét.

A gazdag családoknak nincs szükségük a bölcsődékre, de megbecsülhetetlen jótétemény azokra a száz és ezer családokra, akiknél a nőnek is munkával kell megkeresni a mindennapi kenyeret.

Emberi kötelesség, hogy azok a szerencsések, akikről a sors bőkezűen gondoskodott, feleslegeiből juttassanak a nyomor és szenvedés enyhítésére.

A nagyvárosi bölcsőde egyesület Várad-Olasziban, V.-Ujvárosban és V.-Velenczén tart fenn bölcsődét, az irgalmas nővérek felügyelete és vezetése alatt.

Az egyesület vezérő férfiái már régebben belátták, hogy a város egyik távolabb fekvő részében Csillagvárosban nagy szükség volna egy bölcsődére. Csillagváros lakosságának tulajdonképpeni része szegény munkás nép, akit a megélhetés gondjai a legtöbbször elvonnak a családtól. Ezekre valódi áldás volna, ha gyermekeiket a bölcsőde jótétemény gondozására bízhatnák.

Ez év közepén megindították a mozgalmat a csillagvárosi bölcsőde felállítására. Az egyesület anyagi ereje nem elégséges a bölcsőde létesítéséhez s így ismét ahhoz fordul az egyesület, ahonnan eddig merítette erejét: a nemesszívü emberbarátok bőkezűségéből.

A l. szert. káptalan ingyen telket ajánlott fel; a bölcsőde egyesület gondviselészerű istápolója, maczenása dr. Nogálli János felszentelt püspök nagyobb összeget áldoz sohasem lankadó bőkezűséggel az építkezéshez. Rimánóczy Kálmán és Rendes Vilmos építészek nagyobb mennyiségű téglát ajánlottak fel. Mindezen nemes jótétemény azonban még nem elégséges a csillagvárosi bölcsőde létesítésére s ezért lapunk szerkesztősége a nemesszívü emberbarátokhoz fordult, hogy adományaikkal a magasztos cél megvalósítását elősegíteni kegyeskedjék.

Szerkesztőségünkhez eddig 40 frt 50 kr. folyt be adakozásokból, amely összeget rendeltetési helyére juttattuk s ennek igazolásul közöljük a következő elismervényt:

A nagyvárosi Erzsébet Bölcsőde egyesület részéről ezennel igazoltatik és nyugtatványoztatik, hogy a helybeli „Tiszántul” című lap szerkesztősége az Erzsébet bölcsőde egyesület által Csillagvárosban építendő ház

céljaira gyűjtött 40 frt 50 krt készpénzben a mai napon befizette.

Fogadja az igen tisztelt szerkesztőség a nemes cél érdekében kifejtett szives tevékenységéért ez uton is az egyesület részéről legőszintébb köszönetének nyilvánítását.

Kelt Nagyváradon, 1897. november hó 9-én

Hoványi Géza,

egyleti pénztárnok.

A fenti összeghez járultak: Dr. Vucskics Gyula 2 frt, dr. Karácsonyi János 1 frt, Lindenberg János 1 frt, Trenhauser József 50 kr, id. Gálbory Sámuel 1 frt, Gábrriely Lajos 5 frt, V.-olaszir. kath. hitközség 10 frt, dr. Némethy Gyula 1 frt, Kucsovsky Lajos 5 frt, dr. Bozóky Kálmán 2 frt, Egyasztal-társaság 9 frt, Orosz Péterke 2 frt.

Aki csak legkevésbé is ismeri Csillagváros társadalmi viszonyait, az ottani lakosság helyzetét; igazolva látja, hogy ezen városrészen égető szükség a bölcsőde létesítése.

Ismételve felkérjük vagyonszobosabb polgárainkat, hogy a nemes cél kivételében adományaikkal a bölcsőde egyesület segélyére lenni kegyeskedjenek.

Adományokat lapunk szerkesztősége köszönettel fogad s hírlapilag nyugtáz.

Ujabb szerencsétlenség a törvényszéki palota építésénél.

— Lezuhant az emeletről. —

Ritkán fejeznek be egy-egy nagyobb építkezést anélkül, hogy az építés egy vagy több ember életét ne követelné áldozatul.

A nagyvárosi törvényszék palotájának építése nagyon is sok ember-áldozatot követelt már eddig, pedig még messze van a befejezéstől.

A legelső áldozat egy szegény napszámos ember volt, a ki a régi épület bontásakor zuhant le s szörnyet halt.

Később egy óriási kő felhúzásakor a láncc elszakadt s több munkás megsebesült.

Alig egy hónappal ez előtt a József-utcza felőli részen a második emelet felső párkányzatáról bukott alá egy munkás s pár percznyi kínos vergődés után kiszenvedett. Ugyanekkor egy ács legény bukott ki az emeleti ablakon az alatta levő állásra; szerencsére csak kisebb sérülései lettek.

Tegnap történt a negyedik szerencsétlenség a palota építésénél.

A beállott hideg idő folytán a külső munkálatokkal felhagytak, de az épület belsejében nagy erővel végzik a munkákat, hogy a palota építést mielőbb befejezhessék.

Úveges Ferencz szegedi kőműves-segéd tegnap délben kevéssel 12 óra előtt az első emeleti lépcső boltozatánál dolgozott; a már elkészült boltozat alól bontotta ki a faivezetet. Az erősen összeszorult fák nem könnyen engedtek s így egy szekerzével teljes erejéből feszíteni kezdte az ivezetet. A markos, derék ember nagy erejétől hirtelen kivált a fadarab s a szegény ember az egyensúlyt elvesztvén, a mélységbe zuhant.

Jajgatására összefutottak a többi munkások s felemelték a súlyosan sérült fiatal embert.

A jobb válperece kifuzamodott s a karját is erősen összezúzta.

A kórházba akarták szállítani de ez ellen erősen tiltakozott s így elszállították a lakására.

Azt hiszik, hogy súlyosabb belső sérüléseket is szenvedett.

Az építés vezetősége azonnal jelentést tett a szerencsétlenségről a rendőrségnek.

A körülmények azt mutatják, hogy nem terhel senkit a felelősség, és csupán saját vigyázatlansága okozta a balesetet.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 14. A »Biharmegyei Nőegylet« közgyűlése f. évi november hó 14-ikén, d. u. fél 3 órakor a Fekete Sas nagytermében.

November 14. A v. velencei »Gazdakör« mulatsága.

November 14. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére Ragány János és dr. Váradi Zsigmond.

November 15. Igazoló választmányi ülés a vármegyeházán, d. e. 10 órakor.

November 18. A »Biharmegyei Nőegylet« hangversenye és táncestélye a Sasban.

November 21. Városatyá-választás V.-Olaszi városrészen.

November 21. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Türr Lajos.

November 21. Az iparos ifjuság új helyiségének táncszal egybekötött megnyitása.

November 28. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Tóth Mihály.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

November 29—30. Jegyző szigorlat a vármegyeházánál.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlaubi park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Csillag hullás.** Minden tudományosan művelt ember tudja, hogy a csillaghullások évenként kétszer, augusztus és novemberben rendszeresen és periodikusan 33 és $\frac{1}{4}$ évenként páratlan szépségükkel árasztják el égboltunkat.

1866-ik évben volt a legutolsó 33 éves periodusu csillaghullás, mely az egész földön, de különösen Olaszországban oly remek volt, hogy Flammarion szerint 20,000 hulló csillag is száguldozott egy óra alatt végig az égbolton.

Ilyen remek tüzi játék ismételve csak 1899-ben lesz megint, de pompás volt a tegnapi lejátszódott is. Az »Oroszlán« csillagkép E csillagjából indult ki éjféli után, mint máskor is novemberben, miért is e hónap csillaghullás »Leonida«-nak neveztetik, ellentétben az augusztusival, melynek neve »Perseida«, mivel sugárzási központja a Perseus csillagképben van.

Mi az eredete a csillaghullásnak, még a jövő tudomány titka. Földünket meteoritek millióinak gyűrűje veszi körül, melynek pálya köve évenként kétszer össze esik földünkével, talán az 1866-iki I. sz. üstökös szétrobbant maradványai, melynek pályája Schiapparelli számítása szerint a 33 éves periodust megmagyarázza, — biztosan nem tudjuk, de előre kiszámítható pontossággal évenként bekövetkeznek és megérkeztükkor sokak szeme tapad gyönyörűséggel az égboltra, mint tegnap éjjel is. Leszalad egy csillag. Az ember eltűnődik rajta. Talán valakinek a szerencse csillaga futott le, talán meghalt valaki, annak a csillaga aludt el örökre, tanakodnak a tudatlanok; vajjon honnan jött, hová megy kérdik a műveltebbek; hosszú éjszakákon viharoznak titkuk felett a bölcsök — s végre is — tudatlan, művelt és bölcs csak egy gondolatra jut — csodálatosak az Isten művei, nagyszerűek alkotásai és nagyon kicsiny hozzá az emberi ész, hogy megérteni tudná.

* **Az ellopott királyi ereklyék.** Köztudomású a dolog, hogy Tuszkay Ödön dr. fővárosi orvost azzal vádolták, hogy a székesfejérvári székesegyházban elhelyezett királyi csontereklyéket tanulmányozás céljából ő vitte el s azt mai napig sem adta vissza. Tuszkay Ödön, hogy e súlyos vád alól magát tisztázhassa, a székesfejérvári törvényszéknél vizsgálatot kért maga ellen, de a törvényszék a vizsgálatot nem rendelte el mert fel-

fogása szerint a királyi csontok mint érték nélküli tárgyak (!) elvitele lopást nem képezhet. Tuszkay a törvényszék e határozata ellen felebbezést tett, melyet azonban a királyi ítélőtábla felülvizsgálat nélkül utasított el azzal, hogy jogorvoslattal élni nem volt jogosult. Ugy látszik tehát, hogy a királyi ereklyék rejtélyes eltűnése örökre rejtély marad a nemzeti kegyelet örök szégyenére.

* **«Gyermek-kórház» birtokának megbecsülése.** Nagyvárad város legutóbbi közgyűlése tudvalegőleg megbizta a tanácsot, hogy szakértők közbejöttével becsüljék meg a helyszínén a »Gyermek-kórház«-nak hagyományozott kótyikleti birtokot. A bizottság kedden, november 16-án megy ki Kótyikletre. A bizottság Dus László elnöke alatt Ragány János, Komlóssy József, a városi mérnöki hivatal kiküldöttje, Osztierlam Ármir kir. erdőfelügyelő és Gutmann József építészből áll.

* **A Königsvarter-fele alapítvány kamatainak kiosztása.** Az ipartestület jótékonyági bizottsága e hó 9-én tartott ülésében hozott határozatot a néhai báró Königsvarter Mór által dotált 500 frtos alapítvány mult évi kamatainak hovatfordítása felett. A hagyományozó óhajához képest annak halála évforduló napján, f. hó 11-én három munkaképtelen iparost részesített a kamatokból segélyben. És pedig Zabolcsy Lipót 10 frt, Szántai Istvánt 10 frt és Komlóssy József 5 forint erejéig. Ugyancsak az elagott iparosok javára beérkeztek a következő adományok: Klein M. és fia 5 frt és Manga József szabolcs község bírója 5 frt. — Mindezen adományokért az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében nyilvánosan köszönetet mondanak: Bertsey György bizottsági elnök és Jankovich János bizottsági jegyző.

* **A tiz szobor ünnepélye.** Király Ó Felsége ismeretes kézírata, melylyel magánpénztárából 10 szobor felállítását rendeli el, s e szobrok alakjai a magyar történelem kiváló egyéneiből vannak kiválasztva, — országszerte még mindég foglalkoztatja a közönség minden rétegét. Az iskolákban ünnepnepeket rendeznek, melyen dicsőítik Ő Felségét. A nagyvárad Orsolya-zárdában levő tanítónőképezde és polgári iskola növendékei november hó 18-án délelőtt 11 órakor tartják meg a tiz szobor ünnepélyét a következő műsorral:

1. Reggeli 9 órakor Szent Mise.
2. Királyi himnus. Énekl az intézeti énekkar.
3. Alkalmi beszéd. Előadják: Brányi Gizella p. II. o. t., Kapus Blanka p. II. o. t., Peiser Sarolta p. I. o. t., Tolnay Jolán p. I. o. t.
4. Tizek szobra. Fejes Istvántól. Szavalja: Novák Gizella III. éves tan. jelölt.
5. Zichy himnus. Énekl az intézeti énekkar.
6. Hymnus. Vörösmarty-tól. Szavalja: Peiser Sarolta.
7. »Isten áldd meg a magyart«. Énekl az énekkar.
8. Imádság a hazáért. Pósa Lajostól. Szavalja: Molnár Ilona polg. IV. o. t.
9. Nemzeti zászló. Énekl az énekkar.

* **A várad-velencei vásárok.** Említettük már, hogy a tanács elhatározta, hogy Várad-Velenczén a templom-téren rendes napi piacot létesít. A rendőrség most hivatalosan teszi közhírré, hogy folyó év december elsejétől a régi óhaj végre is teljesséni fog s a napi piac meg lesz.

* **A Vezuv** néhány nap óta erősebb működésben van. Egy távirat jelenti, hogy Piardelle Ginstre felé mind erősebb lávafolyamok ömlenek. A láva utját hatalmas füstoszlopok jelölik. A vezuv meredélyein hamueső omlik alá. A legutolsó nagy erupcio 1872. április havában volt. A kup északi oldalán meghasadt s lávafolyamot árasztott magából, a csucsokrater iszonyu robaj közt mérhetetlen füstfelhőket pöfögött s izzó láva salakot, köveket és hamut lökött ki körülbelül 1300 méter magasságra. A robaj olyan volt, mintha ágyúütögekből lövődöztek volna. Néhány kíváncsi ember életét

vesztette. A láva főfolyamába megtöltötte a Fosso della Vetranát, gyorsan beleömlött a Fosso di Taravneba, újra megszólott, a balfolyam elpusztította Le Novelle földjeit, a jobb Massa és San Sebastiano közt folyt el s minek városból jó darabot rántott magával, mint ahogy ez most is látható. Tizenhárom óra alatt ez a folyam öt kilométert tett meg. Nápolynak napokig kellett a hamueső kellemetlenségeit tűrnie, az ég ólomszürke volt, a világitás homályos, mint esti szürkület idejében. Ettől fogva csak néha lehetett hallani egy-egy gyöngye erupcióról. Évszázadunkban az 1822-iki nagy erupció volt a legpusztítóbb.

* **Hymen.** Kertész István rézbányai körjegyző s állami anyakönyvvezető november hó 16-án vezeti oltárhoz Schuster Irén kisasszonyt N.-Szebenben, Schuster Gyula tan. gazdasági intézeti igazgató és Roth Matild szülők bájos, műveit leányát.

* **Vig élet a jégen.** Korán beköszöntött a tél; a dermesztő hideg pirosra festi az arcokat s van becsé a jó meleg szobának, ahonnet egykedvűen nézzük, mind zsugorodik össze az ablakokra függesztett hőmérő higánya. De a hideg meghozta az örömet Halifax híveinek s Rátkey Józsefnek, aki a csipős északi szél megérkezése előszedte sport tudományának télire való gazdag készletét s olyan pompás jeget aszalt a Városligetben, hogy tél közepére is beillik. Pár nap óta van is vig élet a Városligetben. Előkelő családok mindkét nembeli sarjai csoportosan keresik fel a pompás jégtükröt. Ma, vasárnap bizonyára még többen keresik fel a Városligetet. A kirakatokban apró táblácskák, a »Nemzeti Casinó« erkélyén pedig kék zászlócska jelzi, hogy »Jó a jég!«

* **Jegyző-vizsgálat a vármegyén.** Bihar-megye székházában november hó 29. és 30-án jegyző szigorlat lesz, az alispán elnöke alatt. 29-én írásbeli, 30-án pedig szóbeli vizsgálat lesz. Mint halljuk szép számmal jelentkeznek a vizsgálatokra.

* **Halalozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Róbert Vilmos mint férj s s gyermeke: Béla; Mastyak János mint édes atya; Moldován Sándorné szül. Mastyak Lujza s gyermekei: Béla, Margit, és Erzsike; ugy Steininger Sándorné szül. Mastyak Erzsébet mint testvérek; továbbá Moldován Sándor és Steininger Sándor mint sógorok, valamint számos rokonok nevében is fájdalommal tudatják a feledhetetlen s a lejobb nő, gyermek, testvér, sógor, és rokonnak Róbert Vilmos-né szül. Mastyak Mária-nak, folyó évi november hó 13-án d. u. 2 órakor élete 35-ik, házassága 3-ik évében hosszas szenvedés s a hallotti szentesítés ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult földi maradványai ugyan e hó 15-én délután 3 órakor fognak a Kis-Fürdő-utca 464 számú gyászaházról a róm. kath. egyház szertartása szerint az olaszii temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végültségre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. november hó 13-án. Legyen könnyű a föld porai felett s az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A mi a szemétkben van.** A napokban közölték a lapok, hogy évenként Párisban millióra menő értéket találnak a szemétkben. Egy budapesti ember most a nagyvárad szemétkből akarja kikutatni, hogy mi értékes van benne. Stark Mátyás budapesti lakos levelet intézett Nagyvárad város polgármesteréhez, a melyben ajánlatot tesz, hogy hajlandó az egyhelyre kihordott házi szemétkotrást bérbe venni.

Elveszett. Papp Gábor munkás legény elvesztette munkakönyvét. A rendőrség felhívja mindazokat, a kik a könyv hollétéről tudnak, hogy jelentkezzenek a rendőrségen.

* **Pályázat tanítói állásra.** Az asszony-vásári (Biharmegye) megüritt róm. kath. kántor-tanítói állásra pályázat hirdetteték decz. 1-ig. Eddig a pályázók alulírottal levélben, vagy — ami a megválasztást illetőleg rájuk nézve előnyösebb — személyesen érintkezhetnek. Évi járandóság a jászóvári prémontrei prépostság, mint kegyurtól. Czélszerűen beosztott új lakóház 2 szoba, 1 konyha és 1 kamarával, istálló és sertésólak. 4590 □ m. beltelek, 16 katasztr. hold és 450 □-ól első osztályu tagosított szántó-

föld használata. (Ebből 7 magyar hold feles munkával a megválasztandó részére most rozs-szal van bevetve) 100 frt készpénz, 372 liter buza, 872 liter rozs és 24 m. kemény tűzelő fa. Mind évnegyedenként a kegyúr által utólagosan kiadva és beszállítva. Nyelv magyar. Posta helyben. Vasúti megállóhely. — Kötelesség: a mindennapi és ismétlődő iskolás gyermekek tanítása, az összes kántori teendők végzése és a faiskola kezelése és fejlesztése. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kelt Asszonyvásáron, 1897. nov. 12. *Velkey Imre Dénes*, plebános.

x A Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvény-nél, csúznál stb-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapítóhatásuaknak bizonyultak, sőt járványkóránál, minő a kolera, hányóhasfolyás, az altestnek való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménnyel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kérendő és a »Horgony« védjegyre kérünk figyelni.

Még egy jubileumi terv.

— Színészeti muzeum Nagyváradon. —

Még frissen élnek emlékezetünkben azok a benyomások, melyekkel a nyári páratlan *klasszikus* előadás töltötte be elménket és szívünket.

Nagy napjai voltak ezek városunknak melyek alatt a szokottnál hevesebben vert a benszülött váradai ember szíve a helyi büszkeségtől, a szomorúan népszerű »Gross-Wardein«-féle gony név pedig helyett engedett a *Megalapítás* megtisztelő titulushoz.

Ugy látszott mintha régi nagyságának historia fényében tündökölt volna újra Szt. László városa.

A lelkesedés hevében ejtett fogadalom azonban: Nagyváradot egy színészeti központtá, a művészet metropolisává tenni, megmaradt délibábos káprázatnak, mely után vakon fut a naiv lelkesedéstől repeső lélek.

Legalább eddig semmi pozitív eredménye sincs a püspök fürdői konferenciának, mely *állandó* klasszikus színpad felállításán fáradozott. Hihető is, hogy ez az egész terv csak művészeti *kuriozum* maradt.

A szabadban való Elektra-előadás annak belátására vezette a közönséget és a kritikuskokat, hogy alapjában véve illuzió az egész vállalkozás.

Mert mi történt? Klasszikus darabot kapunk klasszikus színpadon, de modern előadásban. Mert valamint a *végzetnek* domináló szerepe az antik darabokban megöli a drámai jellemet, úgy a lárva, kothurnus és hangeső kizárja a színész egyéniségének érvényesülését, már pedig ilyen primitív ábrázolás ma már nem számíthat hatásra.

Ha tehát igazán slyszerű hűséggel adnának elő valahol klasszikus darabot, ennek aligha volna más, mint műtörténelmi jelentősége, s egy az egyetemes szép érdekében tett szolgálatnak lenne csak nevezhető.

Ebből a szempontból még helyesebb volna olyan ciklusos előadások rendezése, mely a drama és a színpad történelmi fejlődését állítaná a néző közönség elé Thespistől kezdve napjainkig.

Ez persze sok előtanulmányt és áldozatot igényelne, de mindenestre több szellemi élvezetet nyújtana ennél a vegyes, klasszikus modern előadásnál.

Nem is foglalkozom tehát tovább e szép, de ideális vállalkozással, hanem inkább arra térek át, hogy ha már le kell mondania a tervezőknek felig megtestesített ritka ábrándjukról és a városnak arról a dicsőségről, a melylyel annak megvalósítása járna, mivel lehetne azt pótolni úgy, hogy ebből ugyanaz az erkölcsi haszon származzék a városra, mint a klasszikus színpad felállításával.

Az a színészeti jubileum, mely a jövő esztendőben fog lezajlani Nagyváradon, egy soha nem várt ritka alkalmat nyújt egy ilyen tervnek megvalósításához. Egy kis jóakarát a város vezetői, s egy kevés rokonszenv a társadalom részéről elég volna arra, hogy életre támaszson egy eszmét, melynek kulturális hordereje kiszámíthatatlan és mely hosszú századokra ismertté és becsültté tehetné a város nevét a műtörténelemben.

A színészet 100 éves ünnepével legszebb összefüggésbe lépne e város közönsége egy művészeti irányu maradandó alkotás alapjának megvetésével. Tisztán az alapvetést tényét említem ezuttal, a kivitel gyakorlati ténye hosszabb időre lenne felosztható, úgy hogy aránylag csekély áldozatot igényelne a várostól évente, de ezen intézmény inagurálása tökéletesen elegendő volna a jubileum egyik méltó program-pontjának.

Ugyanis mi volna harmonikusabb az ünnepélylyel, mintha Nagyvárad város közgyűlése kimondaná, hogy híven a nemes város régi szép hagyományaihoz és kifejezésre akarván juttatni a városnak a multban annyiszor nyilvánított műérzékét, műpártolói hajlamát, a magyar színészet 100 éves fennállásának történelmi datumán *megveti az alapját egy hazai színészeti muzeumnak*, mely a magyar játékszin tárgyainak relikviáinak lenne kincses tárháza. Ezzel nem csak szolgálatot tenne e város a színészet ügyének, de régi jó hírnevéhez fűzne friss és hervadhatatlan babér leveleket.

Ugy a városban, mint a vidéken egész sora támadt már a különböző muzeumoknak. Itt vannak például a történelmi-, régészeti-, természetrajzi-, embertani muzeumok, az 1848-as ereklyemuzeum, a szellemi termékek muzeumi: a könyvtárak, a képzőművészeti remek gyűjteményei: a képtárak, nem is szólva a nemzeti muzeumról, melynek minden osztálya egy-egy külön muzeumot képez. Továbbá az újabb időkben is létesültek muzeumok, melyek ezen intézmények hasznos volta és létjoga mellett bizonyítanak. Ilyenek a kormány által tervezett bent és a külföldön felállított *kereskedelmi-*, továbbá az *iparművészeti- s a gazdasági muzeumok*. Csak éppen a színészet, az élőszó és a szellemet megtestesítő művészet nem dicsekedhetik ilyen emléktárakkal.

Az igaz hogy az élőszót felfogni és megőrizni csak fonograf segítségével lehet, de lehet a színpadi szereplőt alkotása közben lefényképezni, azután a színpadi kellékek, a jelmez, a szereplőkönny, az előadott darabok kéziratjai, a koszorok és egyéb emlék tárgyak mind ide való tárgyak, itt lehetne még a magyar színpad jelesinek arcképeit, magán ereklyéit is egybegyűjteni, úgy hogy valóságos művész pantheon lenne ez a muzeum.

A mi már most az eszme gyakorlati oldalát illeti, azt hiszem egy kis önfeláldozással és fáradtsággal rövidebb idő alatt is lehetne egy olyan kis gyűjteményt összehozni művészi emléktárgyakból, melyek a nagyváradai leendő színészet muzeum alapját képeznék.

A magyar színészet még alig ért meg egy századévet. Az emléktárgyak még nem pusztulhattak és nem kallódhattak el annyira hogy nyomukra ne akadhatnának a kutatók. Ha az első nemzeti színház első művész nemzedékéből nem is él már senki sem, de az utánna jövő színpadi jelesek között bizonyára sokan vannak még életben a kik a színészeti muzeum céljaira bizonyára szívesen átengednék emléktárgyaikat.

Itt vannak például egyes művész családok: az *Egressiek*, *Lendvay*-ak, a magyar színház régi művész gárdájából még élő *Prielle* Kornélia, *Tannerné Szabó* Róza (Erkel Sándor felesége) továbbá a híres *Hollósy* Kornélia, *Laborfalvy* Róza hagyatékainak örököse Jókai Mór stb. Ezek mind szívesen járulnának egy színészeti muzeum gyarapításához olyan peliquiákkal, melyek magán családok birtokában hamarabb elszóródnak. A régi honaráciorosztály, az egyes műpártoló családok szintén sok emléket őriznek családi kincseik között. A magyar színpad jelesinek arcképei a nyilvános könyvtárak kiadványaiból aczél metszetben mind be lennének szerezhetőek, Kassa, Miskolcz, Kolozsvár, a régi színészetet pártfogoló ma-

gisztrátusok levéltárai nagyon sok anyagot szolgáltatnának a muzeumnak.

Attól, hogy a színészeti muzeum ideája nagy költségbe kerül, pazar áldozatokat igényel, — nem kell félni.

Egy ügybuzgó emberekből választandó kis bizottság a város budgetjébe nehézség nélkül beilleszthető kevés folyó költséggel képes egy olyan koll-keziót összehozni a színészetre és a jeles magyar színészekre vonatkozó emlékekből, hogy ezzel a jubileum napján a magyar színészeti muzeumot inagurálni lehetne. Sőt talán akadnának az eszme iránt fogékony ideális lelkületű műbarátok, bár a Maccenasok száma ma már igen ritka, a kik a lapok felhívására áldozni és készek volnának, csakhogy ez a terv valósuljon.

Az első emlék tárgyak számára talán a vármegye, vagy kereskedelmi csarnok palotájában, avagy az *nyaggyűjtés* befejeztéig ideiglenes bérelt helyiségben lehet helyet találni és megőrizni a biztos pusztulástól az érdeemes magyar színészet drága kincseit, emlékeit.

Még most magának vindikálhatja Nagyvárad ezt a színészet ügyének teendő szép szolgálatot és az ezzel járó nagy érdemet és sok dicsőséget, ki tudja, mikor lesz ismét alkalom arra, ha ezt elszalasztja. Az örök szép és nemesnek nevében kérjük, azokat, akik ez ügyben valamit tehetnek, hogy ezt az igénytelen mementónkat a magyar színészet java és a város dicsősége érdekében figyelmükre méltatni sziveskedjenek. *L. J.*

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei nőegylet közgyűlése. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet ma, vasárnap délután fél 3 órakor tartja közgyűlését a Fekete Sas nagytermében. Ez alkalommal választás alá kerül az egyik alelnöknői állás is. Ugyanis b. Messzena Istvánné urhölgy, ki hosszú időn működött, mint az egylet egyik alelnöknője, Nagyváradról elköltözött s így az alelnöki állásról lemondott. Özv. Báró Gerliczy Félbóné urhölgy, alelnöki jogánál fogva helyettes alelnöknővé Fabriczius Dezsőné urhölgyet nevezte ki. Valószínűleg a mai közgyűlés őt fogja véglegesen alelnöknővé megválasztani.

A 48-as Népkör felolvasása. A nagyváradai 48-as Népkör felolvasása ma, azaz vasárnap délután 5 órakor fog megtartatni a kör helyiségében, a melyen *Sulyok* István ev. ref. lelkész ur fogja »Az iparos elem társadalmunkban« című felolvasását tartani. *Paulay* Viktor seg. lelkész ur pedig a szavaltatot. Az iparos ifjuság dalegylete pedig a közönségenkénti idő alatt fog közreműködni. Az így megállapított sorrend bizonyára élvezetes időtöltést fog szerezni, a melyre ez alkalommal is felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A rendezőség.

Egyleti ünnepély. A nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete új helyiségbe költözött. Ez alkalommal folyó hó 21-én az az vasárnap este 7 órakor táncszal egybekötött megnyitó ünnepélyt rendez. A rendező bizottság az ifjusági egylet tagjait ez uton tisztelettel meghívja. A táncmulatság saját helyiségükben (Nagyteleki-utca 411. sz. alatt lesz megtartva.

SZÍNHÁZ ES MŰVESZET.

Küry Klara Kolozsvárt. Alig van színházlátogató közönség, mely jobban, nagyobb szeretettel ragaszkodnék kedvenceihez, mint éppen a kolozsvári, s így ezen közönség csak régi szép szokásához maradt hű, midőn Küry Klárát, egykori dédelgetett kedvencét, ki a kolozsvári színpad deszkáin fejlődött ki s innen ment a népszínházhoz f. hó 11-ikén már a vasúti állomáson nagy lelkesedéssel fogadta, péntek este pedig midőn *Trilby* szerepét játszotta, valóságos virágzapporral árasztotta el. Szombaton a »*Kék asszony*«-ban, vasárnap az Emke tiszteletére rendezendő diszelo- adáson a »*Sárga csikó*«-ban fog fellépni.

Hangverseny. Halász Adél, Pauli tanítványa e hó 24-én, szerdán hangversenyben lép fel a „Fekete-Sasban.” A hangverseny műsorát annak idején közöljük.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás.

A talmud kulturtörténeti és biblikus tanulmány szemelvényekkel című munkára. A Talmud az ókor legnevezetesebb és legimpozánsabb irodalmi termékeinek egyike, mely egész nép magán- és társadalmi életének alakulására, kulturtörténetének fejlődésére századokon át páratlan hatást gyakorolt, sőt tagadhatatlanul gyakorol még ma is. Szerzője e több foliánsból álló roppant munkának egy a világtörténelemben páratlanul álló ókori kis kulturnépnek, a zsidónak több mint ezer bölcsse körülbelül Kr. előtt 500-tól Kr. után 500-ig.

A Talmud tartalmának tulnyomó része, minthogy ezéja a mozaizmus továbbfejlesztése, vallás-erkölcsi és jogi ugyan, ámde emellett kiterjed az ókori összes tudományágak mindazon kérdéseire is, melyek akkor a világot foglalkoztatták és a zsidóknál is napirenden voltak. Azonkívül pedig bőven szerepel benne a Kelet babonája és mitológiája, s mindez át van szöve száz meg száz épületes vagy nem épületes történettel, adomával, tréfával, hóborttal és képtelenséggel. Hogy egy ilyen természetű munka rendkívül sok becses adatot szolgáltat az egész ókor kulturtörténetek megvilágításához, mondanunk is fölösleges. A Szentírás könyveihez pedig még sokkal több értékes anyagot tartalmaz. S hogy általa főleg az evangélium története, Jézus működése és ennek jelentősége, beszédei és ezek hordereje, hatása, tanmodora és vonatkozásai, kora zsidó tudósaival való konfliktusai meglepő új világot nyerne, Jézus egész élete sokkal szervezettebb összefüggésben tűnik fel népével s így sokkal tökéletesebben érthető, azt minden talmudista kénytelen bevallani. Világos tehát, hogy a Talmud a biblikusnak kiváló figyelmére méltó. Ámde a benne foglalt anyag oly sokféle, hogy e gazdasága miatt sokkal általánosabb érdekű — mondhatnók, egyike a legáltalánosabb érdekű könyveknek, — hogy sem vele szemben a biblikuson kívül a jogtudós, a történetbuvár, kivált a kulturtörténész, a vallásbölcselő, a szociológus, a nyelvész, a pedagógus és főleg napjainkban egy művelt ember is közömbös maradhatna.

Azert nemesak a szaktudósnak, hanem a nem szaktudós művelt közönségnek is érthető és élvezhető módon óhajtóm a Talmud keletkezését a megfelelő kortörténeti háttérrel, továbbá tartalmát, célját, jelentőségét, tragikus sorsát, legrégebb kéziratát és alapkiadványait, az egyháznak vele szemben való magatartását stb. megismertetni. A róla nyerveendő kép teljessége okáért pedig **több szemelvényt** is közlök belőle lehetőleg hű fordításban. Nem tartom fölöslegesnek kijelenteni, hogy **a modern antiszemizmushoz könyvemnek nincsen semmi köze.** Munkámat — mely egyrészt uttörő óhajt lenni a katolikus biblikum terén, másrészt elősegíteni óhajtja az **eszmék tisztázását a Talmud körül**, ahol azok összeauszálásához a századok föl amán nagyban hozzájárult a titkolódás és az elfogultság — a szaktudós körök és a művelt magyar közönség jóindulatú pártfogásába ajánlom. Könyvem, melynek díszes kiállításáról a budapesti **Pallas-nyomda** kezelsedik, finom famentes fehér papíron újév körül hagyja el a sajtót, ára egy füzött (köttel nem szolgálhatok) példánynak, ha az összeg előre megküldetik, 2 frt 50 kr; ellenkező esetben utánvételes küldéssel 2 frt 86 kr. Papnövédek az előfizetési díj előzetes bevétele mellett 2 forintért kapják. Tíz példányuk egyszerre való megrendelésekor egy tiszteletpéldánnyal szolgálok. Kalocsán (Nagyobb Papnövédek). 1897. október 30 án. Huber Lipót teológiai tanár. Szolgálhatok még előbb megjelent munkámból is tudniuk: **Synchronistikus táblázatok az ó- és újszövetségi kinyilatkoztatás történelméhez.** I. és II. rész. Budapest, Pallas-nyomda, 1892. 4°. Ára 2 frt. Kapható Budapesten dr. Kiss Jánosnál és nálam Kalocsán.

Jézus Krisztusnak és apostolainak nyelvértől. Palesztina nyelvi viszonyainak vázlata a babilóni fogság idejétől. Adalék az evangéliumok exegéziséhez. Budapest, Pallas-nyomda, 1895. 8°. Ára 70 kr. Kapható nálam Kalocsán.

MULATSÁG.

Az első jogász estély. Tegnap este zajlott le a Zöldfa termeiben az első jogász estély.

Az estély sikeréről teljesen felesleges írni, mert maga az alább közölt díszes névsor fenn hirdeti a sikert s valóban a jogász estély mint mindig, úgy most is minden tekintetben kedves és fényes mulatság volt.

A tanácsosok legnagyobb része rendező volt, de volt ott még nagyon sok jogász és katonatiszt.

Már fél kilenczkor kezdtek jönni a vendégek s a hölgyeket várta a derék rendezőség.

Kilencz órakor azután megkezdődött a táncz és folyt egész reggelig.

A derék jogász ifjuság az idén is megmutatta, hogy méltó a régi jogászokhoz s a derék rendezőség kitett magáért úgy, hogy senkinek sem lehet panassza, hogy nem tánczolt eleget.

A négyeseket harmincz pár tánczolta.

Mikor ezeket a sorokat írjuk, még javában folyik a táncz s kilátás van reá, hogy csak reggel lesz vége ennek az igazán kedélyes mulatságnak.

Jelen voltak:

A s s z o n y o k: Persz Adolfné, özv. Magyar Gézáné, Makkay Pálné, Osváth Lajosné, dr. Korda Kálmáné, dr. Konrád Márkné, Tóth Józsefné, Géczy Lajosné, Kiss Ernesztin, Száhlender Lajosné, stb. stb.

L e á n y o k: Persz Aranka, Magyar Gabriella, Bagi Margit, Farkas Etelka, Korda Boriska, Konrád Margit, Papp Ella, Tóth Elza, Géczy Irénke, Kiss Anna, özv. Kiss Gizella, Száhlender Margit, Papp Aranka, stb. stb.

A maimulatság a »Gazdakör«-ben. A téli társas élet megnyitása lesz Várad-Velenczén az élvezetes felolvasással összekötött mulatság, mely ma fog ott lezajlani a rövid idő alatt oly nagy népszerűségre jutott «Gazdakör» aegise alatt. A «Gazdakör»-nek ebben az esztendőben ez már az ötödik szereplése a nyilvánosság előtt, mely körülménye legékebben szól amellett, hogy az ifju élet nagy életképességgel bír és hogy határozott hivatása van. Semmi kétség sincs benne, hogy a sikert a vállalkozást is nyomon fogja követni és szép anyagi hasznot hajt az a «Gazdakör» nemes céljaira. A rendezőség márhettekkel előbb elexpediálta a meghívókat s a leggondosabban tette meg az előkészületeket a vendégek igényeinek és jó kedvének biztosítására. A tágas új táncztermet Farkas József műkerész fogja izlésesen feldiszníteni.

Igazságszolgáltatás.

Az anya büne.

Egy szegény megtört asszony állott tegnap a törvényszék előtt, hogy vétkéért — ha ugyan annak lehet nevezni, elvegye büntetését.

Mert bűnnek lehet-e nevezni azt, a midőn egy anya éhező gyermekét látja, mivel semmiképen sem tud pénzt keríteni, elmegy egy jó módú emberhez s tőle élelmi szert lop?

A törvény azt kívánja, hogy meglegyen azért a tettéért büntetve s a szegény nő vétkéért kapott is 6 hónapi börtönt, de az anya szívesen fogja elviselni büntetését, mert az anyai szív igazat ad neki.

Az eset különben úgy történt, hogy Alsó-Luzason élt Papp Gáborné férjével s kis gyermekével. Férje dologkerülő iszákos ember volt, aki nem csak hogy nem keresett annyit, a miből családját fenttarthatta volna, hanem még az asszonynak kellett az ő számára is keresni — pálinkára valót. A szegény asszony azért nem zugolódott, hanem az éjjelt összetéve

a napallal dolgozott, hogy a család semmiféle hiányt ne lálhasson azonban végre is kimerült a sok munkától s nem tudott dolgozni s azután nem kapott munkát úgy hogy éhezett s mikor látta éhező gyermekét, akkor fogamzott meg benne az a gondolat, hogy lopni fog.

Este azután elment Bika Mihály házához ahol az ablakot beverte, azt kinyitotta s bemászott a szobába, honnan egy kevés élelmi szert magához vett s haza ment.

A dolog azonban nem marad annyiba, mert a káros kutatni kezdett a tettes után a kít csakhamar el is fogott.

A tárgyalás során Pappné őszintén bevallotta tettét, semmit sem tagadott s elnöknek erre a kérdésére, hogy miért tette azt felelte: Hogyne loptam volna, mikor láttam, hogy gyermekeim éheznek s a férjem nem keres s én sem tudtam munkát kapni.

Mivel Pappné semmit sem tagadott könnyen ment az egész dolog s az ügyész beszéde után a ki a legenyhébb büntetést kérte, a törvényszék Pappnét hat havi börtönre ítélte.

Az ítélet jogerős.

Rágalmazott községi bíró. Tegnap számban már részletesen megemlékeztünk annak az ügynek előzményéről, a melyet Czukker Herman rózsafalvi bíróndít Poppa Tógyer és Csencz Pável ellen. Az ügyben tegnap folytatták a tárgyalást. Legelőször is még a hátra levő tizenhárom tanut hallgatták ki.

A tegnap kihallgatott tanuk mindannyian a panaszos ellen vallottak:

Rimba Tógyer tanu az, ki a panaszosnál cséplő volt azt adja elő, hogy Czukkernek már csak négy kereszt búzája volt s így ő több pénzt vett fel mint a mennyit a gabonája ért.

Ugyanilyen értelemben vallottak még Dlagos Tógyer, Horga Juon, Tamás Juon és Rimba Floáre, a kik mindnyájan tudták, hogy Czukkernek alig maradt gabonája, sőt maga a panaszos vallomása is nyent árult el, a midőn azt mondta, hogy egy fél nap alatt eltudta volna már az összes gabonáját nyomtatni, pedig saját vallomása szerint egy nap csak 67 kereszt gabonát tudott nyomtatni.

A bizonyítási eljárás után megesketette a tanukat vallomásaikra a törvényszék, a mi után dr. Balázs Tihamér ügyész mondotta el vád beszédét.

Közvádó szép szavakkal ismételte az esetet s ő mind közvádó sem tartotta a vádlottakat bűnösnek, mert a lefolyt tárgyalás arról győzte meg őt, hogy a panaszos valószínűleg nem ártatlanul gyanúsították a gyujtogatással s fejtegette azt, hogy az ügyésznek nem az a feladata, hogy mindenkit vádoljon s miután ő úgy találja, hogy nem bűnösök a vádlottak, sőt a tanu vallomásokból azt vette ki, hogy Czukker valószínűleg meggyújtotta a gabonáját, kéri a vádlottak felmentését s hogy a vizsgálatot indítsák meg Czukker ellen s hogy a vizsgálatot meg ne hiúsithassa, kéri azonnali letartóztatását.

Dr. Kiss Dénes beszédjében igyekezett bizonyítani a vádlottak bűnösségét, míg ezzel szemben Buna János ügyvéd az ártatlanságukat kívánta bizonyítani.

A törvényszék a beszédek után visszavonult tanácskozássra s elnök háromnegyed 2 órakor hirdette ki a törvényszék ítéletét, a mely szerint Poppa Tógyert egy havi fogházra ítélte rágalmazás vétségéért, míg a másik vádlott ellen az eljárást beszüntette.

Az ítélet ellen fellebbeztek.

Tárgyalások a kir. törvényszéknél.

A jövő héten a kir. törvényszéknél a következő bűnügyek kerülnek tárgyalás alá:

Hétfő november 15-én.

Sikkasztás vétsége miatt vádolt Deutch Ábrahám Izsák bűnügye.

Lopás büntette stb. miatt vádolt Báza Tógyer és társa bűnügye.

Gyujtogatás büntetével vádolt Irimie Tógyer bűnügye.

Lopás büntette miatt vádolt Vadászi Mihály bűnügye.

Lopás kintetével vádolt Jármí Kulesár Mihály bűnügye.

Kedden november 16-án.

Magánokirat hamisítás bűntettével vádolt Zuckermann Ádám bűnügye.

Hamis tanuzás és arra való felbujtás bűntette miatt vádolt özv. Csillag Sámuelné és társa bűnügye.

Zsarolás vétségével vádolt Orosz Gergely és társa bűnügye.

Felmenőn elkövetett könyű testi sértés vétségével vádolt Jován Anna és társa bűnügye.

Súlyos testi sértés bűntette miatt vádolt Brindó Pál bűnügye.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irtá: ROVETTA G. Ford.: S. J. 66.

Elza nem volt többé veszélyes, nagy igényű, különös; Praudino nem érezte most már folyvást maga mellett Ceciliát és lábait alatt Gegiót. Elza nem gyötörte már őt könnyelműségével, neveltelenségével, kaczkodásaival, most a midőn elvesztette, ismét a legszebb legkedvesebb, legszeretreméltóbb asszony volt előtte az egész világon! Midőn a jövőre gondolt, hogy miképen fog élni nélküle, kedély, levert lett, és oly keserű fájdalom fogta el, minőt azelőtt soha nem érzett.

A színházban ülti Navaredo grófnő nélkül, kinek nagy, fekete szemei reá tekintenek, anélkül, hogy karját nyujthatná neki és a darab bevégezése után Lord Palmerstonhoz kísérhetné, — — — őh! enélkül még a zenét sem tudta élvezni! — És a templomban?! Mit keresne ő a templomban, ha nem várhat reá a kijáratnál?!

Midőn Praudino Vicenzában kiszállott, csaknem örült volt.

És az első egyén, a kivel találkozott, azon narancessárga sápkájú vasúti hivatalnok volt, a ki a jegyeket ki adta neki s meg is kérdezte tőle, hogy miért tért vissza oly hamar a fürdőből, még pedig Navaredo gróf nélkül.

»Ügyeim miatt kellett elutaznom, de néhány nap múlva ismét visszamegyek Velenzébe!«

Nem volt ugyanis bátorsága abhoz, hogy bevallja kudarcát!

Az indóház előtti állomáson a kocsisok köszöntötték.

»Gróf ur, parancsol egy kicsit?«

»Szolgálhatok egy kocsival, gróf ur?«

»Talán egy hintót parancsol, gróf ur?«

Praudino az első jó kinézésű nyitott hintóba szállott és egy kissé megvizsgálódva érezte magát a tiszteletteljes köszöntések által.

»Végre nem volt már ismeretlen, egy, valaki, a 86-os számú! — ismét a gróf ur lett, a gróf ur, kit mindenki ismer és megsüvegel.«

De ez a vizsgálatodása csak rövid ideig tartott. Mert Navaredo grófnő volt az, kinek fénye őt is besugározta. Most már ez a fény nem vette őt körül — még Vicenzában sem!

Szent Isten! Milyen benyomást tett Vicenza ezen reggelen! Ugy tetszett neki, mintha minden utcaszegleten Elzának kellene megjelenie előtte.

Alig lépte azonban át a szülői házacská küszöbét, feje szédült, mert a keskeny, sötét udvar a nyomor és szükség képét mutatta. És ő órák hosszat játszott ezen keskeny, szűk tornácson, mikor még vidám gond nélküli gyermek volt.

A sötét folyosó végén fent, az egyik ajtó-bejárat felett egy szentkép függött, melyet Luciana helyezett oda mély áhitattal egy napon. És a hitbéli ragaszkodás eme házi szenthez oly nagy lett, hogy a lakók minden vasárnap lámpát gyújtottak neki. Ariberti lelke előtt ma a kis veres lámpa úgy tűnt fel a folyosó homályában, mint egy csillag a háborgó tenger fölött és a fájdalmas anya mögött egy másik anyát látott, aki szívtén szent volt: anyját!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Eulenburg gróf Ő Felségénél.

Bécs, november 13. (Saját tud. távirata.)

Eulenburg gróf német nagykövet ma délelőtt külön kihallgatáson volt Ő Felségénél.

Apponyi az autonómiairól

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.)

Apponyi gróf egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy ha az autonómia a püspökök kinevezésére semmi befolyása sem lesz, akkor felesleges az autonómia, mert csakis kölcsönös kapacitálás és kompromisszumok útján lehet úgy is sikert elérni. Továbbá azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a delegációk tartama alatt aligha lesznek ülések.

Az Emke a tanügynek.

Kolozsvár, nov. 13. (Saj. tud. táv.)

Az Emkében mozgalom indult meg arra nézve, hogy tanügyi célokra 100,000 forintos alapítványt létesítsenek Ő Felsége iránt hálából »Ferencz-József-alapítvány« névvel.

Az új Washingtoni nagykövet.

Budapest, november 12. (Saj. tud. táv.)

A Washingtoni külügyi hivatalok azt a jelentést kapta, hogy Cassini gr. eddigi pekingi követ vankijelölve Kötzelna helyére washingtoni követté.

Fiumei Repräsentaza.

Fiume, november 13. (Saját tud. táv.)

A kormány megbizta a Repräsentanzát az ügyek ideiglenes vezetésével.

A költségvetési bizottság ülése.

Bécs, november. 13. (Saját tud. távirata.)

A költségvetési bizottság folytatta a kiegyezési provizórium tárgyalását.

Mauthner több indítványt jelent be a részletes tárgyalásra.

Kramar elnök kijelentette, hogy Mauthnernek nem lesz alkalmja javaslatot tenni, mert több tárgyalás nem lesz.

Abrahamovicz elnök ugyanis figyelmeztette őt, hogy részletes vita nincs helyén. Ha a bizottság osztja ezt a nézetet, akkor meg kell kérdeznie a bizottságot, újból megkezdje-e a már bezárt vitát?

Ezután Russ dr. szólal fel, s ezzel az ülés véget is ért.

Visszalépett elnök-jelölt.

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.) Mint a

»Daily-News« Pretoniából jelenti Burger Schalh a tegnapi gyűlésen kijelentette, hogy nem lép fel jelöltül az elnökválasztáson.

Spanyol gyarmatügyek.

Budapest, nov. 13. (Saját tud. távirata.)

Moret gyarmatügyi miniszternek komoly értekezlete volt Woodford amerikai követtel Madridban. A mint mondják, az utóbbi kijelentette, hogy az Unió kormánya meg van elégedve a Blanco tábornok által tett intézkedésekkel.

A Fülöp-szigetek kormányzója, a ki Luçonban járt, a spanyol kormányhoz intézett táviratában azt mondta, hogy a benszüllött zászlóaljok kitűnő eredményeket érnek el. Európai csapatok elküldése tehát felesleges.

Pasies figyelmeztetése.

Belgrad, november. 13. (Saját tud. táv.)

A radikális párt vezetősége nevében Pasies figyelmeztetést tesz közzé a párthoz, amely szerint a központi bizottság elhatározta, hogy

a radikális párt a kormánnyal szemben a határozottan törvényes és loyális ellenzék álláspontját foglalja el és az alkotmánykérdés minél előbb való megoldását, valamint a nemzeti külpolitikát követeli.

Ostromállapot Rio de Janeiroban.

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.) A szenátus 33 szóval 9 ellenében elfogadta az ostromállapot kihirdetéséről szóló törvényjavaslatot, amely így végleg el van fogadta.

Zavarok a bécsi egyetemen

Bécs, november. 13. (Saját tud. távirata.) Az egyetem auláján ma zajos jelenetek fejlődtek ki a diákok között, akiknek egy része Luegert, másik része Wolfot éllette. Az egyetem rendőrség vette körül. Az egyetem előtt nagy közönség gyülekezett, amely kíváncsian nézte a történeteket.

Vonatkisiklás

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Ma este Mitterdorf állomáson egy tehervonat két kocsija kisiklott és emiatt Brakch és Mürzschlag felé több óráig nem közlekedhettek a személyvonatok. Baleset nem történt.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlősgazdák közgyűlése. A nagyváradi hegyközség szabályrendelete szerint a hegyen kutyákat és házi szárnyasokat nem szabad tartani. Ez ellen a szőlősgazdák egy része, különösen akik állandóan a hegyen laknak, felebezést nyújtottak be, de ezt elvetették. Ujabbán aztán rendkívüli közgyűlés összehívását kérték, a melyen indítványozzák, hogy a szabályzatnak a kutyák és szárnyasok eltűltására vonatkozó részét töröljék. A hegyi választmány az indítvány elfogadása ellen van s így nagyobb összeütközés várható a választmány és az indítványozók között. A közgyűlés délelőtt 11 órakor lezár a városházán.

A gyapottermés. A washingtoni mezőgazdasági irodához érkezett jelentések a gyapottermés átlagát 18 és fél fontra teszik. A termés kitűnő az idő jó. Ez adatok a végleges jelentések fölülbírálatának vannak alávetve, de azt hiszik, hogy megközelítik a termés valódi értékét.

A szőlőbirtokosok figyelmében. A városi szőlőtelep kezelő-bizottsága előterjesztése folytán a tekintetes tanács határozatával a telepről 30.000. db fás oltvány á 50 frt. és 20.000 db. gyökeres zöld oltvány á 80 frt ár lefizetése mellett fog a megrendelő szőlőbirtokosok között a következő birtokarány szerint kiosztani.

1 hold után 100 drb fás, 20 zöld, összesen 120	
2 > > 140 > > 40 > > 180	
3 > > 180 > > 80 > > 260	
4 > > 220 > > 120 > > 340	
5 > > 260 > > 160 > > 420	
6 > > 300 > > 200 > > 500	
7 > > 340 > > 240 > > 580	
8 > > 380 > > 280 > > 660	
9 > > 420 > > 320 > > 700	
10 > > 460 > > 360 > > 820	

Miért is felhívattak a megrendelőket, hogy az oltványokra utalványokat nálam átvenni, az abban kitett összeget a pénztárba befizetni, és a fizetési bécza fölmutatása mellett az oltványokat legkésőbb november hó 30-ig elvitetni szíveskedjenek, mivel ez időn túl azokért a telep igazgatósága felelőséget nem vállal.

N.-Várad 1897. nov. 13-án.

Márkus János,
hegybíró-telepintéző.

Hivatalos árak.

a budapesti áru- és értéktörvény 1897. november 13-án

Magyar aranyáradaék 400	121.75
Magyar koronajáradék	99.75
Magyar vasúti kölcsön aranyra	121.25
Magyar vasúti kölcsön aranyra 2	101.—
Magyar helyi vasúti államkölcsön	120.50
Magyar földterhermentes államkölcsön	97.75
Almérési jog megváltási kölcsön	101.10

Horrát-szlavon földterhermentesítési kivény	97.50
Magyar nyercmenny sorsjegy-kölcsön	156.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Osztrák járadék papírban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	143.50
1860. osztrák államsorsjegy	950.—
Os. rász magyar bankreszvény	387.25
Magyar hitelbank részvény	354.—
Osztrák hitelintézeti részvény	334.—
Páris vista	952.—
20 márkás arany	58.80
Német birod.-lmi márka	119.75
London viste	47.55
Páris vista	11.75
20 márkás arany	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MAYPOLE SOAP

fest minden színben és árnyalatban.

Legújabb találmány házi festésre!

Korszakalkotó találmány 500% megtakarítással!

4-4

Ez a világhírű szappan **15 perc alatt** egy kevés forró vízzel ruhát, blouzt, gallért, selyemsövetet, bársonyt, satint, creton, batisztot, gazét, inget, harisnyát, zsebkendőt, kezttyüt, szalagot, csipkét, stb. bármilyen színre fest; minden ruhát újjá varázsol; a festés **szintartó, nem fakul**, méregmentes, a szövetet nem rongja. **Egy drb 40 kr. (fekete és tegettho 50 kr.)** ez egy női bluzra elég. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

Szabadalmazva az egész világon.
THE MAYPOLE COMPANY LIMITED, LONDON.

Nagyban és kicsinybeni eladás Nagyvárad és Biharmegye részére kizárólag

FÁBRY TESTVÉREK

divatruházában Nagyváradon **Olaszi Fő-utca Rimanóczy ház!**

Viszonteladónak engedmény!!!

Naponként szétküldés.

Nagyvárad város árverési küldöttségének elnökétől.

594-615
1897. g. ü. szám.

Árverési és

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 20405—18818., 20468—1897. szám alatt kelt határozata alapján a következő javadalomra és vállalatokra fog nyilvános árverés, illetve árlejtés tartatni.

I. Javadalom.

1. A város területén gyártott vagy behozott és helyben elfogyasztott szikviz után kivetett fogyasztási adópótlék szerzési jogra árverés. A bérleti jog 1898. évi január hó 1-ső napjától 1902. év december hó 31-ig terjedő öt egymásután következő évig tart. Kikiáltási ára 430—431—1897. sz. törvényhatósági bizottsági határozat értelmében 6600 forint évi bérösszeg.

II. Vállalatok.

1. A város részére az 1898. év január 1-től ugyanezen év december hó 31-ig esetleg

1898. év január 1-ső napjától 1900. év december hó 31. napjáig szükséges körülbelül 1600 köbméter tüzi (cser) fa szállítására árlejtés.

2. A város részére szükséges nyomtatványok előállítására s beszállítására árlejtés.

A szerződési idő 1898. év január hó 1. napjától 1900. év december hó 31. napjáig terjedő 3 évig tart.

Az árverést és árlejtést 1897. év november hó 30. napján délelőtt 10 órakor a városház nagytermében tartja meg a küldöttség.

Árverelni vagy árlejtetni szóval vagy zárt ajánlat útján lehet.

Zárt ajánlatok f. év november hó 30. napjának délelőtti 10 órájáig a kellő bánatpénzzel ellátva az árverelő küldöttségi elnök kezeihez nyújtandók be. Az ajánlatokban határozottan megemlítendő, hogy árverelő vagy árlejtő az árverési és árlejtési feltételeket ismeri s azokat egész terjedelmében elfogadja. A kifizetett határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Árverelők vagy árlejtők tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát és pedig:

- Az I. 1. t. a. javadalom árverésénél 660 frtot.
- A II. 1. t. a. vállalat árlejtésénél 500 frtot,
- A II. 2. t. a. vállalat árlejtésénél 500 frtot az árverés vagy árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadék-képes értékpapirokban az árverelő küldöttség elnökének kezeihez letenni, vagy az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatokhoz csatolni.

Az I. 1. és II. 1. t. a. felvett árverés és árlejtésre vonatkozó feltételek a város gazdasági ügyosztályában, a nyomtatványokra vonatkozó »egységi árjegyzék«, az »árlejtési feltételek« s az egységi árjegyzékben felsorolt »különbféle nyomtatványok« mintái, valamint a megközelítő szükségletéről összeállított kimutatás a város számvevő hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kiköttekik :

- A nyomtatványok szállítását csak helybeli bejegyzett cégek nyerhetik el.
 - A nyomtatványok szállítására akár szóval, akár zárt ajánlat útján lehet árlejtetni. Azonban az »egységi árjegyzék«-ben felsorolt árakra nézve csak százalékban kitüntetett engedmény vagy ráfizetés kikötése mellett lehet.
 - A tűzifa szállítására az ajánlat egy vagy három évre tehető.
 - A szikviz fogyasztási adó beszedési jog bérbeadásánál megjegyeztetik, hogy ezen javadalom csakis a 6600 frt kikiáltási árért esetleg nagyobb évi bérösszegért fog bérbe adatni.
- Árverelőt vagy árlejtőt ajánlata a leütéskor azonnal, Nagyvárad város közönségét azonban, csakis a törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata után kötelezi.

Nagyvárad, 1897. november 13.

Papp János,

gazdasági tanácsos,
az árverelő küldöttség elnöke.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseppegy-készletek

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, réparágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes aczélekék. Kés- és háromvasó-ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-39-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szörme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szörme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— — —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenrealkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobbami létezik lepedő és láb- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműk, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡

Arverési hirdetmény.

A nagyvárad Nagy-Körös lovassági laktanyában a trágyának a nevezett kaszányában való 3 évre és pedig 1898 évi január hó 1-től 1901 december hó végeig árverési uton való átengedése fogantatosítottatik.

Pályázók kéretnek folyamodványukat a cs. és kir. 7-ik huszár ezred parancsnokságnál december hó 5-ig benyújtani, a közelebbi feltételek reggeli 8 órától déli 12 óráig és délután 2 órától 5 óráig a 24. számú kezelő bizottságnál a »Körös« laktanyában beláthatók.

Dr. STEUER BENŐ

egyetemes orvostudor

specziális gyermek-gyógyász

lakását

Budapestről Nagyváradra

helyezte át.

Lakik: Olaszi, Lévy-palota.

Rendel: d. e. 8—9-ig.
d. u. 2—4-ig.

Tartós és jutányos, szobafűtésre legalkalmasabb

Salgó-tarjáni és petrozsényi

Szalon
köszén

ugyszintén

vágott tűzifa

métermázsánként házhoz is szállítva legolcsóbb áron kapható.

Reich Sándornál,
Szt.-János utcán.

Megrendelhető telefon vagy levelezőlap útján is. 336 3—5

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúsznál, tagszagatásnál és meghülekéknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

BELEPÉSI FELHIVÁS!

A »POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET«
III-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet« módosított alapszabályai szerint 1898. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1900. év végeig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/5 részét 6%-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének

megkönnyítése céljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyitattatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beirattási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1898. január 3-tól kezdődő 3-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent László-tér, Kovács-féle ház) mielőbb beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. november hó.

A »Polgári takaré- és segélyszövetkezet« igazgatósága.

A III-ik évtársulat befizetési napjai

hétfő délután 3—5-ig,
csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig több mint 1100 tagja van, mintegy 20,000 üzletrészszel.

Partiáru üzlethelyiség változás!

Partiáru üzlethelyiségemet nov. 4-től
„Zöldfa“-utca, Grünfeld-féle házba
helyezem át.

Eddigi b. bizalmukat továbbra is kérve, maradtam

tisztelettel

MARKOVITS MOR

partiáru kereskedő.

264 51—52

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag,

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a *gáz-coaks* mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk e coaks vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1897. novemberben.

Nagyvárad légszeszgyár:
Az igazgatóság.

342 5—12

Biharvármegye legolesőbb központi női-felöltők

Kérem
a czégre vigyázni!

ÁRUHÁZA.

Kérem
a czégre vigyázni!

MÁRKUSZ JÓZSEF

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

Hölgyeim!

321 7-10

Mindenkinek saját érdekében áll áruházamat meglátogatni mielőtt szükségletét fedezné, ho roppant választékban az újdonságok megérkeztek. Női és gyermek felöltők meglepő olcsó árakban *külön berendezett próba termék.* Vidékre kívánatra képes árjegyzékek és kelme minták bérmentve küldetnek meg.

1 drb. kabát szép sima posztóból 5 frt 25 kr.	Crull kabát csinos zsinórzattal 9 frt.	Ullrich kabát igen csinos állású divatos zsinórzással selyemmel bélelve 14 frt	Gyermek kabátok legesinosabb állásokban 4-12 frtig.
Csinos kétsoros kabát 6 frt 50 kr.	Párizsi újdonság, Toln kabát legujabb zsinór díszszel 11 frt.	Cleopatra elegáns mutatós kabát, izléses betűzéssel 15 frt.	Gyermek köpenyegek Gallérral . . . 3-7 frtig Empir 4-9 frtig
Feltűnő elegáns kabát 7 frt 50 kr.	Amelie, zsinórozott selem béléssel 12 frt 50 kr.	Menotti elegáns kabát divatos zsinórzással legdivatosabb színekben 16 frt.	Tibet és szörme gallérok bámulatos olcsó árakban.
Igen divatos téli kabát 8 frt 50 kr.	Keau kabát a szélén izlésesen zsinórozva 12 frt.	Luther kabát 17 frt 50 kr. Trilby kabát 22 frt.	Bundák és félradok legolcsóbb bevásárlása.

Szives tudomásul!

A nagyérdemű közönségnek a bevásárlások megkönnyebbitésére havi és heti részletfizetést rendeztem be mindennemű férfi és női divatcikkekre minden túlfizetés nélkül.

Vászoneműek:	Schiffonok:	Asztalneműk:
1 vég jó minőségű csoda vászon 30 rőf 3.40	1 vég jó minőségű spanyol schiffon . . . 4.98	Egy 6 szem. damast teríték 2.50
1 vég jó > Rumburgi > 30 rőf 5.50	1 vég jó > Chinai > . . . 5.75	Egy 12 > > > 5.—
1 vég jó > > > 30 rőf 6.50	1 vég jó > Tokió > . . . 6.25	Egy 6 > színes készlet 1.50
1 vég jó > Honi > 30 rőf 5.90	1 vég jó > Scroll > . . . 6.50	Egy 6 > ajour > 4.—
1 vég jó > Iris > 30 rőf 7.90	1 vég jó > Tigris > . . . 6.95	6 drb amerikai türölköző 2.40
1 vég jó > Szepességi > 30 rőf 5.25	1 vég jó > Damast gradl . . . 6.60	6 drb damast > 2.—
1 vég jó > > > 30 rőf 6.25	1 vég jó > valódi Damast gradl 9.80	6 drb szepességi > 2.65
1 vég jó > Lepedő > 3/4 8.40	1 drb. Takács szövött derekalj . . . 2.50	6 drb bojhos színes türölköző . . . 3.85

Szenzáció! 1 drb 2 személyes 5 zsinóros selyem paplan paplan paplan 6.50

1 téli angol ruha kelme teljes ruhára való 1.40. 1 teljes himalaja ruha 2.50 1 teljes angol ruha 3 frt. 1 különleges divat 4.25	Francia és angol kelmékben különlegességek. Fekete színtartó gyapjú kelmék gyári áron alul. Flanelek 20 krtól.	Fehér és krém kelmék lezállított árban. Mintázott angol blous bársonyok 55 kr. Bársonyok dus választékban.	Színes selymek 35 krtól Fekete div. selymek 85 > Színes plüschök . 85 > A legujabb díszneműkben nagy választék.
--	--	--	--

Flanel takarók 2000 drb választékból legujabb minták 1.80.

Divatos mosó barchet jó színekben 14 kr. Francia barchettek meglepő mintázattal tartós színekben 24 krtól feljebb.	Feh. pique barchet gyönyörű mintázattal 21 krtól feljebb. Fehér Schnürl barchet 30 krtól feljebb.	Igen jó meleg flanel alsószoknya 1 frt. Flanel alsónadrág 75 kr Szatén alsószoknya flanel béléssel alól himzéssé 1 3 25	Igen jó minőségű férfi meleg alsó ing 90 krtól feljebb. Ugyanolyan alsó nadrágok pölyhös belzettel 90 krtól feljebb.
---	--	---	---

Foulárd szaten olcsóbb mint bárhol, 10 kr. méterje.